

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Égy évre ..... 24 korona.
Égy hónap ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Égy évre ..... 26 korona.
Égy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos post. sor egyszer 30 fill.
ezekben következőnél 16 filler

Nyitász. hora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 89.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, május 8.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Az uralkodók küldöttsége.

Szapponos bá.

A Maros szabályozása.

Az orvosok és a munkáspénztár.

A daniosi bűnpör.

A román zsinat.

Ferenc József jubileuma.

Bonyodalmak egy örökség körül.

A főreáliskola új épülete.

Gyilkos trónörökös.

A gyilkos háztulajdonos.

Két évi fegyház.

Öngyilkos borügynök.

Tárca: Mikor az orgona rügyezett. Irta: Sz. Szi-
gthy Vilmos.

Az uralkodók küldöttsége

Arad, május 7.

A hétszilvafás német fejedelmek, Vilmos, a hatalmas német császár vezetésével küldöttségben jártak ma a hatvan esztendőes uralkodó előtt. Szokatlan dolog ez előttünk, a cimertől szűkölködők és apró polgárok előtt, akik abban a tapasztalatban nevelkedtünk, hogy az uralkodók formái, szeretetük, ünneplésük kifejezése egészen másminők, mint az alattvalók világában. Alig is volt valaha, legalább a világtörténetnek tegnapiján, tegnapelőttjén, hogy uralkodók deputációja keressen föl egy ünneplő koronást. Akár például a legöregebb polgármestert keresné föl a kartársai, a fő- és székváros polgárnagyjának vezetésével, le a csöpp rendezett tanácsuak oszlopáig. És ép azért, mert a bécsi koronás tisztelgés a formában hozzánk közelebb áll, hamarabb lát-

juk meg a jelentőséget, amely a rendjeles, főhadparancsnoki ruhában gyülekező társaságból kiárad.

A tisztelgés: a német államfők hódolata volt a legöregebb államfő előtt. Hiszen, ha csak magában az uralkodót akarták volna megbecsülni a kartársai: akkor bizonyára közöttük lenne a más nyelvet beszélő népek koronásai közül is egykettő. Ha más nem: az olasz király, a monarkiánk szövetségese, aki ellen a legdrágább fegyverkezést kell folytatni. Vagy itt lenne az angol király, akit marienbadi kurái révén a legőszintébb barátság köt Ferenc Józsefhez. A nem-német birodalmak és országoknak se előkelő, se pedig aprószentjei nem jöttek el: igaz, hogy nincs is szokásban. A kapcsolatot, amely a tisztelgőket Bécshez fűzte, nem a legmagasabb fokon érvényesülő kollegiális adta meg, hanem a német egység. Az a német egység, amelynek megszületése Ausztria világhatalmát ölte meg, de a melyre Ausztriának még mindig szüksége van. Önkéntelenül úgy érezzük, hogy ennek a demonstrált német egységnek ereje a magyarok felé is mutat, mint akik nem akarják magukat ennek a világhatalmas egységnek alávetni és segítséget kínálnak az uralkodónak Ausztria nemzetiségeivel szemben, akik a germán nyelv fensőbbiségének nem akarna meghódolni. Akár így van, akár amugy: bizonyos, hogy a nagy német összeforradás, a koronás deputáció világhistóriai jeleneténél egészen eltörpült, összezsugorodott, szinte jelentéktelenné vált valaki: a magyar király.

Koronás vendégekhez, államfőkhöz nem vagyunk kényeztetve, nem is éhezünk rájuk. Mégis, eszünkbe jut az a fakó, misébe gyömöszölt kis ünnep, amely tavaly a magyar király negyvenesztendőes jubileumát jelentette. Nem volt ott Vilmos császár, aki pedig már az ezredéves ünnep évében való budapesti látogatása idején megtanult három magyar szót: „éljen, éljen, éljen.” Távolyaradt a bajor régens-herceg, az oldenburgi nagyherceg: sőt kimentés nélkül a távollétét éreztette Schaumburg-Lippe, nemkülönben Lippe-Detmold hercege. Pedig lehetetlen, hogy az a ragaszkodás, az a szeretet, amelyet ma lelkes szónokuk hangulatos formába öntött, csak egy év óta nőtt meg: s ha azelőtt is bennük égett, a tavalyi jubileumon egy gyertyafényű láng se tudott a lelkükből erőre kapni. Másban van a dolog értelme: Schaumburg-Lippétől fölfelé a bajuszában megváltozott Hohenzollernig csak az osztrák császárt, a német uralkodók egyikét ismerik. A magyar királlyal semmi dolguk. Olyan — legalább Középeurópában — nincsen.

Messze, csillaghatár-távolságra van tőlünk ez az ünnep. Akik benne résztvesznek, nem keresik a hozzánk való közösséget; s mi se érezünk vágyat, hogy annak sugárözönében fűrődjünk. A pusztá érdeklődés odavonja annak nevezetes mozzanataira a figyelmünket. És elgondoljuk: mi lenne, ha az uralkodók, a hatalomban és vagyonban legelső megengedhetnék maguknak a fényűzést, ami az utolsó kubikosnak is része: az őszinteséget. Ha a koronás jubi-

Mikor az orgona rügyezett.

Irta: Sz. Szigthy Vilmos.

Azon a szép tavaszi napon történt, mikor a nap aranyos sugaraival elborított mindent, illatosná vált a levegő, jóllehet az orgona csak a rügyelt bontogatta, de már kiütötte fejét széles levelei mögül az ibolya és álmokat pótló éhességgel szívta magába a párologó föld parfümjét. Szomorú dolog, de megessett, ezen a mesebe illő gyönyörű napon, mikor a madarak is vigabban csicseregtek, hogy az egész osztályt beszánták délután hatig.

Ily megírva, nincs az egészben semmi különös; érdekes csak akkor lesz, ha elmondom, hogy nem a gimnázistákról van szó, hanem kisasszonyokról.

D hát édes Istenem, olyan simogató, langyos volt a napsugár, hogy megejtette még a legmogorvább podagrás bácsikat is, hogynem ejtette volna meg egy álmódzó felsőosztályos kisleány szívét?

Az osztályvezetőnek csak az a kérdés okozott gondot, hogy melyik volt a bűnös? De ez a problémát talán sohasem fogja megoldani, mert az előzményeket, melyek délután fél kettőkor játszódtak le, örök homály fogja fódni.

És ha komolyan vesszük az életet, be kell látnunk, hogy a kíváncsiság mit sem ér. Minek az embernek mindent tudni, mikor ugyanis annyit tud meg az életben, hogy a fele is elég, sőt talán sok is. Mert az lesz az igazi boldog élet, ha senki nem törődik semmivel,

— higyjétek el nekem. És ilyen vágya mai napság legfőjebb egy osztályvezetőnek lehet, akit érdemes volna külön lerajzolni, ha valamivel kellemetlenebb volna az időjárás, tesztem azt, boldog ősz eső verné az abakot, varjak káragnának sötét falkákban az ablak előtt, mert akkor a stílisztika segítségével megfelelő hasonlatokhoz is jutnánk, nem hagyva ki a pápaszemet, a fonnyadt kis arcot, főlemítve kegyelemből a ritkaság számba menő mélytűző szemet, amelyet Isten tudja, mely gondolatok tartanak ilyen ragyogónak!

A kisleányok határozottan jobban érezték magukat kettő előtt, mint után s bár nyitva volt az ablak, mégis azt gondolták, hogy ők most rabok, a kiket megfosztottak a szabadságtól.

Egyiknek másiknak megfordult az is a kis eszecskejében, hogy miként fogja ő magát kárpótolni, ha egyszer kiszabadul innen! Határozott választ nem tudott volna arra adni, hogy mit csinál majd, de a lenyűgözés érzete elkecsérette egy kicsit.

Az egész osztály bámulta a levegő színét; akik pedig közelebb voltak az ablakhoz, sokkal nagyobb érdeklődéssel lesték el az arra menők egy-egy szavát, mint a kis Gizi akadozó feleletét.

Unalmas is volt az. Mintha valakit nagyon érdekelne, hogy Richelieu miért rendelte alá a vallás érdekeit a politikának?

A kis Gizi keserves nyögdecselek után befejezte ezt is, aztán megvillant agyában a boldog reménység, hogy a többi már más

mondja el. De a tanár nő ezuttal nem volt hajlandó félbeszakítani a feleletet és rettenthetetlen szigorral mondta ki a kegyetlen szót:

— Tovább!

Kénytelen, kellelten, de bele kezdett hát a lecke második részébe.

A vesztfáli béke. A vesztfáli béke, mely alaptörvénye lett Németországnak... Németországnak...

No, most segíts csak jó Istenkém, gondolta a kis lány magában és belekezdett még egyszer:

A vesztfáli béke. A vesztfáli béke, mely alaptörvénye lett Németországnak...

Ekkor csoda történt, a nővér ugyanis azt mondta:

— Elég, folytatd Ila.

A kis Gizi mélyen fellélegzett, Ila pedig titokban megfogadta, hogy ha ezen is át-
esik, lefekvés előtt egy Miatyánkkal többet mond el. Erre pedig nagy oka volt, mert hát azt sem tudta, hogy miről van szó. Csak nézett nagy, ijedt szemével jobbra-balra, a nélkül, hogy belekezdett volna a beszédbe.

— Mi van a kezében? — kérdezte ekkor hirtelen a tanár nő.

Ila jól markirozott ártatlansággal mutatta fel mindkét üres kezét, de a padok alatt hirtelen megalmas élet támadt, mintha egyik a másiknak nyújtott volna át valamit. Olyan gyorsan történt ez, hogy nem is lehetett figyelemmel kíséreni a kézről-kézre adott „valamit.”

lánsokon is erőt vehetne az elfogódottság, amely az egyszerű ünnepek könyeit fölolvastja, nyelvét szabadabbá teszi és rajzásnak indítja a mult emlékeit? Milyen másként hangzott volna az üdvözlő szónoklat és a válasz, ha arról szó eshetne, hogy ép a német államok között milyen sajtósági változások estek e hatvan esztendő alatt. Hogy ép az az ország, amelynek uralkodója . . . De a királyok nyilatkozatai sohase lehetnek hangulatosak, közvetlenek. Azok minden érzelmek közepett és minden alkalmaknál politikai, diplomáciai célt szolgálnak, azt, amelynek megcövekelése a legaktuálisabb. Most a német közösség, a monarkikus eszme szorult erre.

Hát szép volt a küldöttség. A nagy deputáció-járásnál, amikor Bécsben körülbelül több volt a fejedelem és a nagyherceg, mint a sarki hordár, egy különös, furcsa alak tűnt fel. Ott lebzsel az uralkodók között; hol Anhalt ütközött beléje, hol meg Mecklenburg. Utóbb aztán megtudták, hogy kicsoda, micsoda. Csak azt az egyet nem lehetett megfejteni: mi keresni valója volt neki Bécsben.

Éz a különös lábatlankodó Wekerle Sándor, magyar miniszterelnök volt.

+

A horvátok a bán ellen. A képviselőházban ma nagyobb számmal jelentek meg a horvátok, élükön *Medakovic* Bogdán elnökkel. Mintegy tizenketten voltak jelen az ülésen. *Supilo* Ferenc a folyosón igen élesen fakadt ki *Rauch* Pál báró horvát bán ellen. Azt mondotta, hogy a *felfordult helyzetnek oka egyedül a bán, aki egy közönséges, delirium tremensben szenvedő, részeges, teljesen beszámíthatlan ember*, amit Wekerle is tud. A horvátok sem *Rauch* bánnal, sem *Josipovic* horvát miniszterrel nem fognak soha szóba állani. Holnap, a költségvetés vitája során egyébként felszólal *Supilo* és magyar nyelvű bezzédben fogja lementetni a horvátok álláspontját.

S ezen közben az első padból kirepült egy kicsi kis levélke.

As osztályban csönd lett, sziveket tépő, izgalmat csönd, ami rosszabb mindennél, főleg ilyen tavaszi napon, mikor egyre vakmerőbben pattannak az orgonarügyek s nagy, izgalmas kacérokodásra készülnek a napsugárnál.

A tanárnő pedig egyre jobban elkomoruló arccal olvasta a levelet, mintegy önmagának suttogva:

— Szerelmes vers! Bánatos románc egy ifju nevezetű urról, meg egy kurvaruhás leányról, akik kicserélik érző és hű szívéket, aztán belesodródva az élet nagy árháza, sokáig és sokszor gondolnak egymásra. Voltaképpen csak az ifju gondolt, mert a leány szívtelen teremtmény, játszik a férfiszívekkel (igy!) és csupán a temetésére jut el az egyiknek.

Izgalmas, lelkekbe kapó történet volt ez, habár céltalanul csak jelenkori állapotok kiszínézése is, — több rendbeli könyvekbe került és sóhajok repültek a minden poétánál nagyobb posta: a szerző felé.

A leányok épen azért, ebben a megdermesztő pillanatban, mikor a költészet megcségyenítve kullogott el, nem mertek egymásra nézni. Ijedten ültek, mint élmós esőben a madár s egy hang sem szólalt meg a vallatásra.

— Ki ez a levél?

Egy negyed órai sikertelen tapogatózás után kimondatott az ítélet:

— Az egész osztály itt marad hatig!

Hogy a büntetés még nagyobb legyen,

Szappanos bá'.

A képviselőház ülése.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Budapest, május 7.

Az ülés eseménye *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter előterjesztése a budapesti helyiérdekű vasutaknak villamos üzemre való átalakításának engedélyezéséről. A képviselőház a miniszter szavait, melyekkel még egész csomó törvényjavaslatról tett jelentést, éljenzéssel fogadta.

Utána *Szappanos* István, a kecskeméti képviselő beszélt és kiméltelenül leleplezte a koalíció árulását.

(Vicinális törvények.)

Az ülésen *Iusth* Gyula elnökölt s felhatalmazást kért arra, hogy a számvizsgáló-bizottság tagjait a holnapi ülésre megidézhesse. Ezután *Kossuth* Ferenc állott fel szólásra.

— Van szerencsém — mondotta — két törvényjavaslatot benyújtani a budapesti helyiérdekű vasutaknak villamos üzemre való átalakításának engedélyezéséről és a Dél-dunavidéki helyiérdekű vasutak részvénytársaság baja—zombor—ujvidéki és hegyes—feketehegy—palánkai helyiérdekű vasutavonalainak építésére és üzemeltetésére kiadott engedélyokiratok egyesítéséről; továbbá jelentéseket a tátrafüredi helyiérdekű vasut, a nagykikinda—aradi helyiérdekű vasut, a szabadka—zomor—palánkai h. é. vasut, a kassa—hegyalfal h. é. vasut, a szatmár—mátészalkai h. é. vasut engedélyezéséről.

A Ház hosszasan éljenzett. *Kossuth* Ferenc még törvényjavaslatot terjesztett be a vasuti árufuvarozás tárgyában Bernben kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről s jelentést tett a statisztikai hivatal 1908. évi munkatervéről.

Fenyvesi Soma: A mentelmi bizottság nevében több letárgyalt ügyről tett jelentést.

Ezután a lemondott néppárti jegyző, *Hencz* Károly helyébe választottak jegyzőt. A koalíció hivatalos jelöltje *Szmrecsányi* György volt. A szavazás eltartott vagy háromnegyed óráig s nagy bajjal ment, mert alig tudták összeszedni száz képviselőt. A szavazás eredményét az ülés végén hirdeti ki az elnök.

(Kiméltelen kritika.)

Szappanos István: A szívén vannak olyan mozzanatok, melyek szólásra bírják. Ő a 48-as pártból kilépett, mert olyan dolgokat kellett

becsújták az ablakot is. Oh, ez nagy kegyetlenség volt, nagyobb, mint amit emberi ész fölfoghat, gyöngye erő megéríhet, mert kegyetlenség elvenni rabmadár éltető levegőjét, elzárni sólyom elől a bérceket, betenni az ablakot, mikor doberással, trombitaszóval haladnak arra felé bizonyos félistenek, akik fáradtak, porosak ugyan, de azért félistenek maradnak mégis leányálmok rózsás kertjében. És ezek a hangok már csak tompán szűrődnek oda be.

Egy kicsi szőke leány közben odasugta lilának:

— Látod, lila, mégis meg kellett volna mondani az igazat!

A tanárnő aztán, miközben nagy sóhaj-tással, ami a multnak szólt, nyilván fölidézve hasonló világos, barátságos, megbolondító nap emlékeit, zsebre gyűrte a szerelmes verszetet, újra fölvette a beszéd fonálát:

— Lila folytatja a leckét!

Lila pedig láva, hogy itt már ugy sem segített semmi, hogy vége mára mindennek, hat után olyan komoly idők következnek, amelyekre gondolni sem jó, vége a sétának, — pláne, ha elvetitek kedvét is az embernek — lehajította a fejét s tompa hangon, tengernyi keserőséggel, mintha minden percben mageredne a sírása, belekezdett a világ legunalmasabb dolgába, amihez, Isten a tanu rá, semmi köze. Szólván arról a bizonyos vesztifaljai békéről (előbb mint címet említve föl, utána mint az első mondat elejét), amely alapitörvénye lett Németországnak.

volna lenyelnie, melyek magyar bőgyébe nem fértek. Ő: a manó tudja, milyen öreg embernek nevezték.

Hódy Gyula: Zselétt az öregnek!

Szappanos István: Őt egy hírlapi cikkben egy képviselőtárs, aki úgy néz a magas hivatalnoki állásokra, mint a holló a zsiros boncra (Nagy derűtlenség), nagyon megbántotta. Ő már 1844-ben is ott volt a possonyi országgyűlésnél, ismeri a nemzet sérelmeit. Ő ezelőtt ötven évvel ott volt a küzdelmeknél, nézte a hősök harcát.

Thaly László: De csak messziről! (Nagy derűtlenség.)

Szappanos István: Te akkor még a világon se voltál! Hirdeti ezután, hogy a nemzetiségiekkel testvériségben kell lenni, hogy ezek is hű polgárral legyenek a hazának.

Polit Mihály: Azok is vagyunk!

Hódy Gyula: Csak itt mondja azt. Kikindán mást beszélt!

Szappanos István: A balnárt különben sohase kereste a nemzetiségi párt szövetségét. Ők csak Bécs ellen küzdnek. Ugy állunk az ország előtt, mint a szüzleány az oltár előtt — mondta — sohase vétkezünk Béccsel. (Derűtlenség.) Panaszodik amiatt, hogy a magyar miniszterek állandóan Bécsbe járnak, s nem ma született gyerek, se ma született politikus s utólag fordul el attól is, hogy még a törvénykönyvünkbe is beviszi a koalíció az idegen nyelvet. A függetlenségi párt eltávolodott *Kossuth* Lajos eszméitől. (Nagy zaj.)

Markos Gyula: Második Langyel Zoltán! (Nagy zaj.)

Szappanos István: Reméli, hogy *Kossuth* Ferenc a nagy függetlenségi táborát még elvezeti *Kossuth* Lajos útján. (Eljenzés.)

Elnök: Felszólítja, hogy beszéljen hangosabban.

Hoffmann Ottó: Nem tehet arról, ha ide ültetik az utolsó sorba.

Elnök: *Hoffmann* rendreutasítja s megfenyegeti azzal, hogy átadja a mentelmi bizottságnak, ha így viselkedik.

Szappanos István: A kormány iránt nincs bizalommal, mert eladta érdekeinket Bécsnek. De ő még remél szép tavaszt. (Eljenzés.) Emlékezik arra az időre, amikor a koalíció többségre jutása után ő ült az elnöki székben, ezen a szent helyen. Mennyire más világ volt az! Ha így folynak tovább dolgaink, ötven év múlva ott tartunk, ahol ezelőtt ötven évvel voltunk.

(A szakáll-gróf.)

Szünet után *Batthyány* Tivadar gróf reflex-tálatni akar azokra a vádakra, amiket az előtte szóló a függetlenségi és nezvennyolcas párt ellen hangoztatott. A miniszterek törvényes alapon járnak Bécsbe. *Wekerle* is azért van ott hogy azok a német fejedelmek lássák a mi önállóságunkat. Áttérve a költségvetésre, vissza akar pillantani a koalíció két éves működésére. Négy obstrukció is akadályozta ez idő alatt a parlamentet, mégis, ha összehasonlítják az újabb nagyon gyakran visszahívánt *Tisza* rezsimmel ami törvényalkotásainkat, be fogják látni, hogy a nép érdekében mi többet tettünk. A munkások az egész darabont-korszak alatt ellenünk voltak és mi viszonzásul megalkottuk a munkáspénztárakat. De a pénztárakat egészen maguknak foglalták le a nemzetközi szociáldemokraták, akik mást nem is hajlandók alkalmazni, mint az ő embereiket. A méltányosságukra spallálunk hogy adjanak helyt a hazafias munkásoknak is.

Batthyány Tivadar gróf az ülés végéig beszélt. Sürgeti a fővárosi törvény revízióját az összeférhetlenségi kérdésnek legszigorubb rendezésével. A nemzetiségi kérdésről szólva kijelenti, hogy ő komolyan óhajtja a békét a nem magyar ajkú polgárokkal, de figyelmezteti a nemzetiségieket, hogy minden más államban sokkal szigorubbann bánnak a nemzetiségiekkel, mint Magyarországon. Kérdi, szabad-e horvát gyűlésen magyarul felszólalni, ad-e Horvátország a magyar iskolákra csak egy fillért is? Szól a nagy szerb propagandáról, amelynek nagy versenytársa a nagy horvát propaganda, ennek pedig leghatalmasabb és legbuzgóbb támogatója, *Luéger*, a bécsi polgármester. Épen a horvátok provokálják ezzel a nagy szerb propagandát. A függetlenségi pártnak kötelessége elveit megvalósítani, de a kellő előrelátással, lé-

pésér-lépésre haladva. Elfogadja és elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Elnök bejelenti, hogy a jegyzői állásra Szmercsányi Györgyöt választották meg. Ezzel az ülés véget ért.

A Maros szabályozása.

Darányi leirata Arad városához.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter tegnap terjesztette a képviselőház elé a *vízi beruházásokról* szóló törvényjavaslatot, amelynek célja, hogy a korábbi években nagy költséggel szabályozott folyóinkon a vízi forgalmat ismét helyre lehessen állítani a modern igényeknek megfelelően. Bennünket a törvényjavaslatnak az a része érdekel legelső sorban, mely a *Marost Piskitig fogja hajózhatóvá tenni*. Az államvasutak forgalomfejlesztő politikája, mely a zsilvölgyi bányák szénének kihasználását teszi olcsóbbá, itt kapcsolódik bele a nagy közgazdasági érdeket szolgáló vízszabályozási tervbe.

A benyújtott javaslat indokolása szerint a Maros folyónak Konoptól a torkolatig terjedő egész szakaszát szabályozni kell, továbbá ki kell terjeszteni a szabályozást Konoptól felfelé Piskitig.

A szabályozásnak Piskitig való keresztülvitelét közgazdasági érdekek kielégítése is kívánja.

Köztudomású ugyanis, hogy Alföldünkön a kőre és kőszénre nagy szükség van. Követ Paulistól kezdve fölfelé nagy mennyiségben lehet mindkét parton kibányászni. Kőszénhez legközelebb Piskinél juthatunk, miért is úgy a kőszén, mint a vasércet érdekéből a szabályozásnak e pontig való kiterjesztése elsőrendű közgazdasági érdek. Emellett természetesen a Maroson nagy mértékben üzött tutajozás is elősegítené és egyéb mezőgazdasági terményeket is lehetne az olcsó vízszállítás hasznáiban részesíteni. Jóllehet a tervezett szabályozás kivitele esetén a Maros folyónak Piskitől a Tiszáig terjedő szakaszán az állandó hajózás teljes mértékben biztosíthatni nem fog, valamint az sem lesz elérhető, hogy a piski—aradi szakaszon a felfelé hajózás lehetővé váljék: mindazonáltal, mert egyrészt a keletről nyugatra irányuló forgalom lehetősége és ezáltal Erdély egy jelentékeny részének nyers termékei számára az olcsó vízi közlekedés lehetősége biztosíthatni fog és másrészt, mert a tervezett szabályozás kivitelére még az esetben is feltétlenül szükség van, ha a Maros folyó jelzett szakasza az állandó hajózásra annak idején berendezték, a Maros folyónak nemcsak Konop alatti egész szakaszát, hanem a Konop—Piski közti szakaszát is a szabályozás keretébe bevonní indokoltnak mutatkozik. A jelzett célok-ból végrehajtható munkálatok kivitelére a vonatkozó tervek szerint 12.100.000 korona szükséges. A tervezett szabályozás által 343 kilométer vizút volna előállítható.

A Marosnak Piskitől Marosvásárhelyig 245 km. hosszban való szabályozására és hajózhatóvá tételére is elkészültek a tervek; és hogy az erre szükséges költségek mintegy 80 millió koronát tesznek ki. Természetes azonban, hogy addig, míg Piskitől a torkolatig terjedő szakasza a folyónak rendezve nem lesz, a Piskitől fölfelé való szabályozás sem kerülhet napirendre.

Darányi miniszter a betérjesztéssel egyidejűleg Aradvárosát is értesítette a tervbeveti munkálatokról, még pedig a ma érkezett következő leirat kapcsán:

A közép-Dunán és az ország egyéb jelentősebb folyóvizén elsősorban végrehajtható szabályozási munkálatokra az 1895. évi 48. t. cikkel engedélyezett 102 millió korona hitel, annak a múlt évben felhasználás alá jutott részletével kimerülve — szükséges gondoskodni arról, hogy a folyóvizéinken folytatólag megoldáshoz vezető fel-

adatok megállapíttassanak és az ezen megállapításhoz képest végezendő folyószabályozásokra megkívántató hitelösszeg a törvényhozás által engedélyeztessék.

Erre irányul a vízi beruházásokról szóló törvényjavaslat, amelyet alkotmányos tárgyalás végett mai napon az országgyűlés képviselőháza elé terjesztettem. E törvényjavaslatot a hozzá tartozó indokolással együtt közlöm a közönséggel és felhívom figyelmét arra, hogy amint azt a törvényjavaslat feltünteti, a végzendő folyószabályozási munkák sorába *felvétellett a Maros folyónak Piskitig való hajózhatóvá tétele is*.

Megjegyzem azonban, hogy a munkálatok kivitelének sorrendjére nevező — a dolog természeténél fogva — most még nem foglalhatók állást, hanem, hogy ez a viszonyoknak és a rendelkezésre bocsátandó évi hitelrészlet minél gazdaságosabb és célszerűbb beosztásának és felhasználásának szem előtt tartásával évről évre lesz meghatározandó.

Budapest, 1908. május 6.

Darányi.

Az orvosok és a munkáspénztár.

Még nincs megegyezés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Jelentettük már, hogy az aradi munkásbiztosító pénztár és az orvosszövetség között valószínűleg új megegyezés jön létre. Tegnap este a munkáspénztár igazgatósága hosszasan tárgyalta ezt az ügyet és a következő indítványt fogadta el:

„Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága figyelemmel van az állami munkásbiztosítási hivatal által az orvoskérdés rendezése ügyében föllalított elvekre és ezért javaslatot tesz az 1907. évi november 30-án megkötött ideiglenes egyezménynek olyatén módosítása iránt, hogy az a pénztárnál előzőleg alkalmazásban volt orvosrendszerhez képest ne tartalmazzon rendszerváltozást, vagyis a *szabad orvosválasztás elejtésével* az aradi orvosszövetség jelölje meg azon aradi és aradmegyei orvosokat, akik fix javadalmazású pénztárorvosi állást hajlandók vállalni. Minthogy a november 30-án kötött, de jóváhagyást nélkülöző egyezményben az orvosdíjazás oly összegben vételett föl, amely meghaladja a pénztár teherviselési képességét, az igazgatóság a pénztár előrelátható bevételeinek és kiadásainak gondos megállapítása s alapos mérlegelés után a pénztár tagjainak *gyógykezelletési összköltségéül évi 50000 koronát ajánl föl*, amely összegben a pénztár által törvény vagy alapszabály szerint nyújtandó összes orvosi szolgáltatások befoglatatnak (baleset vizsgálatok, felülvizsgálatok, önkéntes tagok vizsgálata, baleset-sérültek 10 héten túl való gyógykezelése, orvosi szakvélemények, orvosadminisztratív teendők, fuvardíjak, speciális-ták, konzíliumok, fogorvos stb.) Az 50000 koronából mintegy 48000 korona az Aradon fölmerülő orvosi munkálatok és 7000 korona Arad és Temes megyében lakó tagok gyógykezelésére fordíthatnak. Az e javaslat alapján köteendő egyezménynek *csak ideiglenes hatálya van* és keretében a fönti elvek szem előtt tartásával rendeztetni fog az a viszony is, amely 1907. november 1-ől sz új egyezmény megkötéséig az orvosszövetség, illetve Sz. V. O. Kar és a pénztár között fönnállott.”

Ezt az előterjesztést elküldték az orvosszövetséghez, amely ma délután tanácskozott jövő magatartása felől. Az or-

vosok gyűlése este hét óráig tartott és nem vezetett semmi eredményre. Nagyon izgatott beszédek hangzottak el a gyűlésen, mert az orvosok keveslik a pénztár által felajánlott ötvenezer koronát.

A gyűlést a közeli napokban folytatják és valószínű, hogy ekkor határoznak afölött: elfogadják-e az ajánlatot, vagy többet követeljenek.

A dánosi bünpör.

Kihallgatták Murzsát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

A cigányharamiak bünpörének tárgyalása már napok óta nem keltett olyan érdeklődést, mint ma, a tárgyalás tizennegyedik napján. Ma hallgatta ki a bíróság Lakatos Murzsát, a kis cigánygyereket, akit őrnek állított ki a banda, mi alatt benn a csárdában véghezvitték a rettenetes vérengzést. A tizenegy éves, szép, okos arcú cigánygyerek, akit most a soproni gyermekmenhelyen kultüremberré nevelnek, feltűnő értelmességgel mondta el a Surányi-banda viselt dolgait. Ha eddig nem lett volna bizonyos, hogy a dánosi rablógyilkosságot a vádlott cigányok követték el, most már, a kis gyerekek vallomása után kétségtelenül beigazolódott. A tárgyalótermet zsufolásig megtöltötték az érdeklődők, akik visszafojtott lélegzettel hallgatták a gyerek szörnyű vádjait, amelyeket közvetlenséggel, világos, kerek előadásban olvasott fajtái fejére. Vallomásának nem volt olyan színe, mint ha betanították volna, minden szava a kóborlásokban korán kifejlődött, okos gyerekek egyéniségéből fakadt.

Vall a kis Murzsa.

Rónay Kamill elnök délelőtt tíz órakor nyitja meg a tárgyalást. Lakatos Murzsát, a tizenegy éves cigánygyermeket hallgatja ki a bíróság. Kihallgatása a vádlottak jelenléte nélkül történik meg.

Az elnök: Mi a neved?

— Lakatos Murzsa.

— Hol születél?

— Nem tudom.

— Hány éves vagy?

— Tizenkettőben vagyok,

— Hol keresztelek?

— Tul a Tisza hátán.

— A befogott cigányok között van rokonod?

— Igen. Dola, Párno, Kuna unokatestvéreim, a Csorosklya meg vértestvérem.

— Apád van-e?

— Nincs; már meghalt.

— Hát az anyád?

— Az elment más emberhez.

— Ezek között nincs több rokonod?

— Az öreg Surányi nagyapám.

— Akarsz tenni itt vallomást? Mert ha nem akarsz, nem kell vallanod, minthogy a vádlottak között rokonaid vannak.

— Akarok.

— Melyik bandához tartoztál?

— Az öreg Surányi bandájához.

— Télen hol voltatok?

— Eger-zalókon.

— Miből éltetek ott?

— Bant a fauban kéregettünk. A férfiak Egerben is voltak c-ukva.

Azután sorra megnevezi a banda tagjait és részletesen beszámol kóborlásairól.

— Kácsi is veletek volt?

— Az nem.

A gyóni rablás.

— Kik mentek Gyón felé?
 — Kilencen mentünk. Asszony egy se, csak férfi. Dolár, Kuna, Bajka, Tuta, János. Ezek elmentek, engem, a Csoroszyát, meg a Luternát a falu mellett egy erdőben hagytak. Aztán hostak buborkát, oszt ettünk.
 — Mit beszéltek, mikor visszajöttek?
 — Azt mondták, hogy nem volt szerencsénk. Aztán mikor másodszor voltunk Gyónon, kimentünk a szőlőbe, Kunáék feltörték egy kunyhónak az ajtaját, oszt megverték egy öreg embert, meg egy öreg asszonyt.
 — Mit loptak ott?
 — Ruhát, csizmát, meg kendőt. Aztán egész éjjel szaladtunk az erdőn köröszül. Csak ott phentünk meg, ahol a disznók szoktak inni. Ott szalonnát sütöttünk, oszt ettünk. Nagyon szép idő volt, a nap sütött. Tuta hozott egy szákot, abból bocskort csináltak. Akkor tovább mentünk. Utközben Tuta egy házban lopott revolvert, tizenkettőt. Golyó is volt benne.

Ha a Marcsa nem lett volna.

— Mikor érkeztek Dánosra?
 — Fél kilenckor. Dolár, János, Párno, Do a, Bajka, Kuna, Marcsa, meg a Tuta bementek a csárdába és mindenkit megöltek. *Nem történt volna semmi, ha a Marcsa nem lett volna ott*
 — Miért?
 — Mert ő mondta a férfiaknak, hogy ott sok pénz van.
 — Várjál csak! Te hol voltál?
 — Kint maradtam, őrt állani. Elzavartam a kutyákat, volt ott egy fekete, meg egy tarka kutya. Nagyon féltém tőlük.
 — Hát a többiek mit csináltak a kocsmában?
 — Ittak két liter bort.

Mindenkit megöltek.

— Honnan tudod?
 — Mondták. Meg én is bementem a kocsmába, mikor már mindenki meghalt. Hallottam tőlük, hogy megölték a kocsmáros, az öreg asszonyt, meg a leányt. Mindenkit. Aztán jött a kocsis, azt meg a Tuta ölte meg. Ketté vágta a fejét. (Mutatja.) A végén felgyújtották a csárdát.
 — Ki gyújtotta föl?
 — A Dola. Aztán elindultunk. A férfiak összebeszéltek, hogy maradjunk együtt és ha idegennel találkoznak, azt lelövik. Háromszor megkérdezik, hogy kicsoda és ha nem szól, akkor megölik. Nálam is volt pisztoly.
 — Pisztoly?
 — Igen, de rossz volt. Bajkától kaptam.
 — Azt nem beszéltek az uton, hogy ki mit csinált a kocsmában? Hogy mit csináltak a leánnyal?
 — Azt nem tudom
 — Mit mondtak, ki volt a legvittezebb?
 — Tuta.
 — Te elmondad a vizsgálóbíró előtt, hogy ott ki mit csinált?
 — Nem mondtam én, mert nem tudom. Azt hallottam, hogy a leányt Trokár Marcsa ölte meg.
 — Mivel ölte meg?
 — Egy nagy késsel. Aztán később, mikor Kecskemét felé mentünk, dicsekedtek Bajka, Kuna, meg a Tuta, hogy ők bántak el a leánnyal.
 — Mit mondtak róla?
 — Azt, hogy erőszakot követtek el rajta. Meg, hogy a csárdásleány nyakát Trokár Marcsa vágta el.
 — Pént nem láttál a cigányoknál?
 — De igen, egy zacskóval.

— Arról tudsz, hogy Kolompár Mari lovát elvették?

— Igen.
 — Bántották is?
 — Nem, csak elvették a lovát.

A gyermekmenhelyen.

— Hol vagy most?
 — A soproni gyermekmenhelyen.
 — Mióta vagy ott?
 — Négy hónap óta.
 — Jó ott lenni?
 — Jó.
 — Jobb mint kóborolni?
 — Sokkal jobb.
 — Mit csinálsz ott? Valami mesterségre tanítanak?
 — Most írni olvasni tanulok. Aztán majd lakatos leszek.
 — Hát te jól viseled magad?
 — Néhányszor megbüntettek már, mert rossz voltam.
 — De azért szeretsz ott lenni?
 — Szeretek; de jobb volna azután a pesti menhelyre jönni, mert akkor könnyebben lehetnék lakatos.

Azután elmondja, hogy a csárdából pisztolyokat, aranyfüggőt, kendőt és ruhákat vittek el.

Az elnök: Milyen volt a függő?

Murcsa: Zöld.

— Kinek a fülében láttad?

— A Luternában.

Egy esküdt: Mikor Dánosra mentetek, beszéltek az uton arról, hogy mit csináltak majd a kocsmában?

— Igen. A Párno beszélt róla.

Az elnök: Mit beszéltek?

Murcsa: Hogy megölik a csárdást, a csárdásné, meg a leányt, oszt felgyújtják a csárdát.

Pele Imre csendőrmester kilép a tanúk sorából és a cigányfiu mellé áll.

A védők: Ezt nem szabad megengedni, mert fél az egyenruhától!

Pele őrmester: A fiu sok mindent nem mondott el abból, amit a vizsgálóbíró előtt előadott. Azt sem mondta, hogy mikor a gyilkosság után bement a kocsmába, Trokár Marcsa kezében látta a véres kést.

Az elnök tekintettel arra, hogy a kis fiu nagyon kifáradt a kihallgatás alatt, szünetet ad.

Pofozták a kocsmáros.

Szünet után az ügyész és a védők adnak föl kérdéseket Murcsának.

Elmondja a fiu, hogy a csárdában pénzt kértek a cigányok Szarvasól. A kocsmáros azt mondta, hogy ő koldus, neki nincsen pénze. Mindig azt hajtotta, hogy neki nincsen pénze s Tuta minden szónál pofonvágta.

— Hány lövést hallottál?

— Kettőt: egyet benn a kocsmában, egyet pedig akkor, amikor Tuta agyonlőtte Tugányt.

— Hányan álltatok őrt?

— Hárman, én, Pista és Luterna.

Murcsa sir.

Lakatos Murcsához a védők tömegesen intéztek kérdéseket, amelyektől a fiu végre oly zavarba jutott, hogy *sírva fakadt*. Erre az elnök kijelentette, hogy nem enged több kérdést intézni hozzá. A védők indítványozták, hogy a bíróság tolmács útján hallgassa ki a gyermeket, aki nem tudja gondolatait magyarul elmondani. Az elnök erre nézve holnap fog intézkedni. Ezután a tárgyalást holnapra halasztották.

A román zsinat.

Manegucz esperes ügye. — A püspök válasza az interpellációkra. — Vita egy válasz miatt. — Egy millió segélyalap a lelkészeknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Az aradi görög keleti román egyházmegyei zsinat ma délelőtt és délután is folytatta már ötödik napja tartó tanácskozásait. A délelőtt folyamán kevésbé jelentékeny ügyek kerültek sorra, a délutáni tanácskozásnak azonban több érdekes részlete volt.

A délutáni ülés elején ugyanis Papp I. János püspök felelt azokra az interpellációkra, melyeket a zsinat folyamán hozzá intéztek. Válaszolt elsősorban Popa György dr.-nak a Manegucz Miklós marosvásárhelyi esperes ügyében tett interpellációjára. Popa György ugyanis — mint tegnap megírtuk — felelősségre vonta a szentszéket, hogyan követhetett el olyan súlyos hibát, hogy a kormány a Maneguczot állásától elmozdító ítéletet megsemmisítette. A püspök kijelentette, hogy a szentszék ítélete teljesen korrekt volt és miután a miniszter leiratát még nem is kapta meg, nem tudhatja milyen alapon és milyen okból oldotta fel a kormány a szentszék ítéletét. A püspök e választ a zsinat tudomásul vette.

Ugyancsak ekkor válaszolt a püspök Popa dr.-nak Hamsea Vojk lippai esperes ügyében tett interpellációjára. Hamsea tudvalevőleg tavaly ősszel szüret alkalmával véletlenségből lelőtte az ottani tanító feleségét, amiért a törvényszék 200 koronára ítélte. Ő felbbezett a királyi táblához, de később felebbezését visszavonta. A hívek kérték az esperes elmozdítását és az interpelláló Popa dr. ezt sürgette. A püspök kijelentette, hogy a szentszék megtette kötelességét és a fegyelmi ügyet az egyházi szervezet figyelembe vételével minél hamarabb elfogják intézni.

Boku Szevének, a „Tribuna” szerkesztőjének Popovics Demeter kuvini tanító ügyében tett interpellációjára szintén válaszolt a püspök. Kijelentette, hogy neki hivatalos tudomása még nincs az esetről, ha lesz, akkor tudni fogja kötelességét.

Boku Szevér ezt a választ nem vette tudomásul. Hosszabb beszédben kifejtette, hogy a püspök a tegnap nála járt deputációtól értesült az ügyről. A kormány — ugymond — csendőrkkel függesztette fel ezt a tanítót, súlyosan megsértette az egyház jogait. Ilyen törvénysértés után őt a kitérő válasz ki nem elégítheti, annál is inkább, mert ha a püspök most nem nyilatkozik a dolog érdemében, akkor az ügy nem kerülhet a szinódus elé. Indítványozza tehát, hogy a zsinat felkabarodva utasítsa vissza a kormány eljárását és írjon fel e miatt az önkormányhoz, kijelentve, hogy ilyen törvénysértést az egyház nem tűrhet.

A zsinat többsége azonban tudomásul vette a püspök választ. Elhatározták ezután, hogy annak az alapnak ügyében, amelyből a vagyontalan egyházközségek tanítóinak fizetését szándékolnak kiegészíteni, a püspök az egész egyházmegyéből nagygyűlést hív össze.

A zsinat holnap délelőtt folytatja tanácskozásait, amelyek között lesz a lelkészek segélyalapjának ügye is. Az egyházmegye ugyanis egy millió koronás segélyalapot létesített a lelkészek részére és annak alapszabályait fogják holnap megállapítani.

Ferenc József jubileuma.

Ünneplik a császárt.

II. Vilmos és a német fejedelmek hódolata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 7.

Ünneplik a császárt . . . Az osztrák főváros káprázatos fényben uszik és pompában tündököl, megérvén ama nagy boldogságot, hogy megülheti I. Ferenc József osztrák császárrá való koronázásának hatvan éves jubileumi ünnepséget. Nekünk nem sok közünk volna ehhez az ünnepséghöz, ha történetesen I. Ferenc József egyuttal magyar király nem volna. Igy azonban tudomást kell venni a Bécsben és Schönbrunnban történő ünnepekről, arról: hogyan hódolnak meg Európa legidősebb uralkodója előtt a hatalmas német császár vezetésével a német birodalom fejedelmek.

A jubileumi ünnepekről ezeket jelentik Bécsből:

A német császár megérkezése.

Vilmos császár mai megérkezésénél a penzinger pályaudvaron az uralkodóháznak összes Bécsben időző tagjai jelen voltak. A főhercegek német egyenruhában jelentek meg. — Szögyény-Marich berlini osztrák-magyar nagykövet diszmagyarban. Tíz órakor az udvari vonat Meidlingből jövet berobogott a pályaudvarra. Elsőnek Ferenc József király szállt ki porosz tábornagi egyenruhában, közvetlenül utána Vilmos császár osztrák-magyar tábornoki egyenruhában, mellén a Szent István-rend nagykeresztjével. Vilmos császár odalépett a jelenlévő főhercegekhez és mindegyikét külön szívólyesen üdvözölte. Mária Annunziata főhercegnő, mint az udvar első hölgye, odalépett Viktória Augusta császárnéhoz és mélyen meghajolt előtte. A császárné kezét nyújtott a főhercegnőnek és kétszer megcsókolta. Az uralkodó ezután odament Tschyrtschki német nagykövet nevéhez és kezét csókolta neki. A két uralkodó erre ellépett a diszszázad előtt és azután cerclet tartottak. Később pedig kirobogtak Schönbrunnba, ahol Vilmos tisztelettel Ferenc Józsefnél.

A német császár beszéde.

Vilmos császár a német szövetségi fejedelmek élén ma Schönbrunnban a következő beszéddel üdvözölte ő felségét:

— Felső! Az isteni kegynek és gondviselésnek magasztos rendelkezése az, a mely bennünket a mai napon császári és királyi apostoli felséged fenséges személye körüli egyesít. Hatvan éven, két emberöltőn keresztül szentelte magát császári és királyi apostoli felséged fáradhatlan buzgalommal és a leghivebb, a legnemesebb kötelességérzettel népei jólétének és boldogulásának. Jogos büszkeséggel és fenséges elégtétellel töltheti el felséged szívét, hogy alattvalói minden oldalról odaadó szeretettel és hálával igyekezzenek viszonzni hódolatteljesen szeretett uralkodójukn atyai gondoskodását. De nemcsak alattvalóinak milliói köszöntik örömtől repeső szívvel szeretett császárjukat és királyukat, hanem messze a monarchia határainak túl is csodálattal és tisztelettel hajolnak meg felséged tiszteletet gerjesztő magas személye előtt. Felsőged három nemzedékbeli német fejedelmet lát összegyűlve maga körül és egyik sincs köztük,

akinek felséged mintaképül ne szolgált volna, mielőtt magas hivatásának gyakorlását megkezdte. Felsőged hatvan éves munkájával valamennyiünk elé magasztos példát nyújtott, amely még a közöttünk lévő legfiatalabbaknak gyermekeit és unokáit is lelkesíteni fogja. Siettünk tehát, mint császári és királyi apostoli felséged hű barátai és szövetségesei és velünk együtt nóm ő felsége a császárné és királyné is, hogy bizonyosságot tegyünk a benső barátság és ragaszkodás ama hő érzelmeiről, amelyek keblünket felséged iránt áthajják. Szívünk teljes melegségével fejezzük ki hódolatunkat felségednek, a nemes uralkodónak, a hű szövetségesnek, a béke hatalmas szirtjének, akinek fejére a Mindenható legdnusabb áldását könyörögjük.

Ferenc József válasza.

Ő felsége a következő beszéddel válaszolt:

— Felső! Császári és királyi felséged együttesen ő kir. felsége a bajor régens-herceggel, a szász király és württembergi király ő felségeikkel, valamint az itt jelenlévő felséges német szövetségi fejedelmekkel és a szabad Hanzavárosok képviselőivel kedvesek voltak elhatározni, hogy abból az alkalomból, hogy osztályrészemül jutott megérnem 60 éves uralkodói jubileumomat, személyesen fejezik ki üdvözlésüket. Felsőgedek rám nézve felette drága barátságának eme bizonyítéka, amely életem egyik legbecsesebb emlékét fogja képezni, a legnagyobb örömmel töltötte el szívemet és kérem felségedet, fogadják érte legbensőbb és mélyen átérzett köszönetem kifejezését. A barátságos vonzalomnak eme nagy mértékben boldogító megnyilvánulásában legyen szabad ünnepies kifejezésre jutását megpillantanom a monarchikus eszmének, amelynek Németország hatalmát és nagyságát köszönheti. Ausztria-Magyarország ereje is ezen az elven alapszik és népeim hűségéből és változhatatlan szeretetéből mindenkor új bizodalmat merítettem arra, hogy megfeleljek a rám háramló nehéz kötelességeknek. Az a tény, hogy megadatott nekem ily nagyszámú német fejedelmet körülöttem látnom, a legkifejezőbb megerősítése a közöttünk 30 év óta fennálló szoros és rendíthetetlen viszonynak. A mai nap megerősít engemet ama örömteljes reményben, hogy eme csak békés célokat követő szövetség, amelyet a többi hatalom hasonló szellemű törekvése hathatósan támogat, feladatát még a legtávolabbi jövőben is lankadatlanul teljesíteni fogja. Kérem az isteni gondviselést, hogy felségedet és valamennyi német szövetségi fejedelmet, valamint a császárné és királyné ő felségét, akinek jelenléte mélyen meghat és a legmelegebb hálaóra indít, minden időben kegyes olalmában részesítse.

A dejenner.

Vilmos német császár az uralkodó beszéde alatt visszalépett a szövetséges fejedelmek sorába. Mikor Ferenc József válaszáat felolvasta, sorba kezét szorított a szövetséges fejedelmekkel és valamennyivel hosszasan elbeszélgetett.

A gratulációk fogadása után a fejedelmek a trónterembe vonultak, ahol a német császárné, az összes főhercegek és főhercegnők várták őket. Ezután az összes vendégek a dejeunerhez ültek, ahol felkészöntöket nem mondtak. Lakoma után a német szövetségi fejedelmek és a császári család tagjai elhagyták az udvari kastélyt.

Wekerle és a fejedelmek.

Vilmos német császár ma délután fél négy órakor a bankassal magyar palotába hajtattott és Wekerle miniszterelnöknél leadta névjegyét. Ezután az összes német fejedelmek leadták névjegyüket a miniszterelnöknél. A német császár a délután folyamán meglátogatta Beck báró osztrák miniszterelnököt is. Vilmos császár bécsl tartózkodása alkalmából számos osztrák méltóságot magas rendjelekkel tüntetett ki.

Bécsből jelentik: A bajor régens herceg Wekerle miniszterelnököt a bajor korona érdemrendjének nagykeresztjével, a szász király pedig a szász Albert-rend nagykeresztjével tüntette ki.

Wekerle ma délután 1 órakor résztvett Schönbrunnban a német császár fogadtatásán.

Ma délben az osztrák pénzügyminiszteriumban hosszabb tanácskozás volt Wekerle és az osztrák pénzügyminiszter között a szeszadók tárgyában.

Szögyény Marich László berlini nagykövet ma meglátogatta Wekerle miniszterelnököt, a kivel hosszasan tanácskozt.

Ferenc Ferdinánd a német császárnál.

Délben Ferenc Ferdinánd trónörökös a Belvedere palotába ment nejeért, akivel együtt a német császári párt látogatták meg.

A gyilkos háztulajdonos.

A merénylő vádjai.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 7.

Megírjuk, hogy Budapeston az Aréna-ut 72. sz. ház előtt Ujvári Béla fővárosi háztulajdonos agyonlőtte menyasszonyát, Hoffmann Juliska bankhivatalnoknőt. Ma délután a Rókus-kórházban Novák Sándor rendőrfogalmazó kihallgatta a merénylőt, aki a következő érdekes vallomást tette:

— Hoffmann Juliska rábírt arra, hogy három házamat és 90.000 korona készpénzt anyja nevére írjak át. Ezt megtettem. Amikor már minden vagyonomat átadtam a leány családjának, akkor rájöttem, hogy egy postatisztbe szerelmes. Felmentem a leányhoz és kérdőre vontam, de a leány boszusan kiutasított. A feltűnést keltő vallomás ügyében a rendőrség vizsgálatot indított. A merénylőről és esetéről a következő érdekes részleteket tudtuk meg:

Ujvári Béla két év előtt elhelyezte a feleségét egy budapesti tébolydába s nyomban azután megindította a válópört. Nem áll tehát az, hogy azért vált volna el, hogy nőül vegye Hoffmann Juliskát, Hoffmann Juliskával Ujvári Dunapentelén ismerkedett meg. Odavalók mind a ketten s ott szőtték a viszonyt. A dunapenteli plébános magához kérette a leányt s a szívére beszélt, hogy viszonyát Ujvári Bélával, aki nős s aki négy gyermekét a fővárosban, árvaházban nevelteti, hagyja abba. A leány kis ideig hajlott a szóra, de aztán újból közeledtek egymáshoz.

Ugy tudják, hogy Ujvári Béla évenként legalább hússzeker koronát költött Hoffmann Juliskára. Megindult a nyomozás abban az irányban is, hogy Ujvári honnan szerezte a

sok pénzt, a mely vagyoni erejét fölfümlta. Értésülésünk szerint Ujváriak Dunapentelén törpe birtokoskaja van, amely kincseket termel. Birtokán már évek előtt egy régi római kasztrum nyomaira bukkantak s teméntelen sok kardot, fibulát, vert ezüst pénzt találtak és találhatnak ma is, amelyeket Ujvári külföldi régiségkereskedőknél értékesített. Különben is a dunapentelai gazdák közül igen sokan találtak régi római drágaságokat földjükön.

TARKASÁGOK.

★

(Az angol nyelv.) Várnay Jenő, az aradi színház kitűnő tagja néhány hónappal ezelőtt elhatározta, hogy megtanul angolul Kosztolányi Imréné urnónél, a kiváló nyelvmesternél.

Várnay, amikor csak tehetett, s ha volt kivel, vidáman csevegett angolul.

A napokban a Központi kávéházban találkozott egy régi ismerősével, aki hosszú időt töltött Angliában s korrektül beszélt az angol nyelvet. Persze Várnay örült az alkalomnak, félrehevta az ismerősét s egy safékban gyakorolta magát angol tudományában.

Amikor már jól kicsevegték magukat, az idegen minden átmenet nélkül magyarul szolt Várnayhoz:

— Apropos, legyen szives, adjon kölcsön öt forintot.

A színész egy ideig mereven nézett barátjára, mintha nem értené, aztán megjegyezte.

— Érdekes nyelv ez az angol nyelv, vannak angol szavak, amelyeket sehogysem tudok megérteni!

S ezzel faképnél hagyta a kölcsönkérő urat.

*

(A polgármester husa.) Csinos kis történetet ír meg nekünk egy vidéki olvasónk.

X. városka polgármestere, N. N. a múlt hónapban eladott egy ökröt, amelyről a levágatásnál kiderült, hogy gümőkóros volt.

Természetesen el kellett ásatni az élvezhetetlen ökröt. A városi pecért bízták meg ezzel a teendővel, aki öt koronáért el is vállalta az ügyet.

A pecér beküldte a nyugtáját, mely így szolt: „N. N. polgármester élvezhetetlen husának eltemetéseért, ökr 5 korona.”

*

(Türr István és az ezredkürtös.) Balogh Kálmán nyugalomba vonult cigányprimás, akinek apja a szabadságharcban ezredkürtös volt, érdekes epizódot mondott el Türr István életéből. Utközben volt az ezred, de nagyon szorongatta az osztrák és az ezredes hátrálni akart. Megparancsolta a kürtösnek, Balogh Kálmán apjának, hogy fujjon visszavonulót, a kürtös azonban e helyett rohamra adott kürtjelet. Nekiiramodott erre az ezred és meg is kergette az ellenséget, de a derék kürtös mégis megjárta, mert az ezredes engedetlenségért főbe akarta lövetni. Már ki is adták a parancsot, csak Türrnek kellett volna még aláírni.

— Mit vétett ez az ember? kérdezte Türr.

Az ezredes elmondta.

— Akkor bocsássák el, nem írem alá az ítéletet, mondotta a parancsnok.

És a kürtösnek nem esett semmi bántódása. Ugy látszik, Türr tábornoktól a leánya örökölte a katonai ambíciót, mert tegnap, mikor a ravatalnál Balogh Kálmán az apjáról beszélt Türr leánynak, ez fájdalmasan sóhajtott:

— De sajnálom, hogy nem születtem én férfinak!

— Most már bele kell nyugodni, mondta Balogh Kálmán, de különben voltak magyar asszonyok is, akik többet tettek sok férfinál, példának okáért Dobó Katica.

A tábornok leánya sokáig elbeszélgetett még a primással, aki nagyon sokat tudott Türr Istvánról az apja elbeszéléséből s maga is volt utközben 1866-ban és 1878-ban.

Két évi fegyház Hegedüs Árminnak.

A Kuria ítélete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

A kriminalisztikában is feltűnést keltett csalárbukási bűnügy sok port felvert, érdekes fordulatokban bővelkedő sorsa záródik le szombaton délelőtt az aradi törvényszék egyik büntető tanácsa előtt. A legfelsőbb ítélkező fórum mondotta ki a végső szót Hegedüs Armin, volt aradi kereskedő perében.

Hegedüs Armin 1906 tavaszán jött Debrecenből Aradra. A Szabadság-terén nyitott fényesen berendezett üzletet. A humor is szárnyaira vette Hegedüs ügyes reklámjait, melylyel a „kékre festett kirakal” üzlettulajdonosa a vevő közönséget helyiségeibe csábította. Jól ment a bolt. A kis tőkével kezdő ember óriási hitelre tett szert s a legjobb uton volt ahhoz, hogy meggazdagodjék. Egyszerre könnyelmű életet kezdett folytatni. Kártyázott, pezsgőzött s legtöbb idejét és pénzét nőkre pazarolta. Üzletét elhanyagolta, kötelességeinek nem tett eleget. Rossz lelkű tanácsadói, a kik a magáról megfeledkezett emberből csak hasznot akartak huzni, rávették arra, hogy adja el üzletét. Megtette s Aradról távozott. Debrecenbe költözött, majd ott sem tudva zöldágra vergődni, Szombathelyre ment.

Az aradi piacon az összes hitelezőit kiegyenlítettte. Egyezkedni akart többi hitelezőivel is, ez azonban nem sikerült. Csődöt kértek az Aradról távollevő kereskedő ellen, aki a rendőrségen nem jelentette be távozását. A bíróság el is rendelte a csődöt s egyben elrendelte letartóztatását is. Ezt Szombathelyen fogantatották el. Haza hozták és fogságba helyezték egy hónapra. Mikor a csődnyitás folytán megindult bűnügyi eljárás folyamán kitűnt, hogy csalárbukás esete forog fenn, a büntető bíróság vizsgálati fogságot rendelt el Hegedüs ellen. Bizonyítékok voltak ugyanis arra, hogy éjjel társzekereken szállította el az üzletből a potom áron eladott árut. A vizsgálati fogság elrendelése ellen Sugár Jenő dr. védője útján felfolyamodást adott be, azonban ezt elutasították, mert egy másik bűnügyben is folyt ellene a vizsgálat. Hegedüs ugyanis egy aradi leánynak, hogy azt megnyerje, huszezer koronáról kiállított hamisított postatakarékpénztári könyvet adott ajándékba. Az aradi törvényszék két évi fegyház büntetést szabott ki Hegedüsre.

A nagyváradi királyi tábla helyben hagyta a törvényszék ítéletét. A kuria pedig ma érkezett ítélete szerint, a beadott semmiségi panaszokat visszautasította s így a törvényszék által kiszabott két évi fegyházbüntetést az immár jogerős ítélet alapján Hegedüsnek el kell szenvednie.

Szombaton hirdeti ki a törvényszék büntető tanácsa a kuria ítéletét Hegedüs előtt.

Öngyilkos borügynök.

Deutsch Mór agyonlőtte magát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Széles körben ismert aradi borügynök vett ma délelőtt véget életének, ötvenkilenc éves korában. Deutsch Mór ma tíz órakor lakásának egyik szobájában hatlövetű forgószatolyból golyót röpített agyába s rövid halála után kiszenvedett. A délutáni órákban értesített rendőrség kiküldöttje a már néhány órával előbb beállott halált állapíthatta meg.

Deutsch Mór borügynök hozzátartozói állítása szerint végzetes tettét életunságból követte el. Hónapok óta buskomorságot észleltek rajta. Beteges volt és sokszor rántató főfájásokról panaszkodott nejeinek, aki a sok megpróbáltatáson keresztül ment ember csüggedtségében vigasztalni törekedett. Panaszosan szokta emlegetni ismerősei és barátai körében, hogy ő a világ legszerencsétlenebb embere, mert amire vállalkozott, amihez fogott, az soha sem sikerült neki. Az utóbbi időben keresete alig volt s családja támogatta. Hogy öngyilkossággal fog életének véget vetni, arra senki sem gondolt.

Ma reggel felkelt s nejeinek azt mondta, hogy a járásbíróhoz megy, mert egy proviziós pörében ma vár ítéletet. Deutsch ugyanis Schuster Henrik dr. és Sármszey Ákos között szőlőbirtok vételi ügyletet bonyolított le. Schuster doktornál kétezer korona proviziót kapott, Sármszeyt ellenben 175 korona jutalékért perelte.

Az ügyben ma délelőttre tűzte ki Éles Simon járásbíró a tárgyalást. Sármszey azt vitatta, hogy Deutsch követelése jogalan, mert ő nem bízta meg Deutschot az üzlet közvetítésével, míg ez egy Mannheim nevű emberrel azt bizonyította, hogy a 175 korona őt jogosan megilleti. A bíró esküt ítélt a felperesnek. Mielőtt azonban az esküt kivette volna tőle, még egyszer megkérdezte, vajjon nyugodt lelkiismerettel erősít-e meg esküvel azt a mit mondott. Deutsch újra beszélni kezdett s azt mondta, hogy tanuja szintén részes volt az üzletben. A bíró érdekeltséget látott s azért az esküt most már az alperesnek ítéte meg, aki le is tette és Deutsch perverzes lett.

Nyugodtan távozott a bíróságtól, haza ment. Ledőit egy pamagra s azékiül, hogy valaki észre vette volna elkövette az öngyilkosságot. Mikor felesége a szobába lépett, azt hitte, hogy férje alszik. Odalépett hozzá és felakarta keltetni. Mikor megrázta a kezét, akkor ejtette ki a holtember a kezéből a revolvart. Orvost hívtak, aki azonban már nem segíthetett, mert a jobb halántékon beható golyó Deutschot megölte. A rendőrség a hullát nem szállította el s így a temetés a Széchenyi-utca 4. számú házból fog megtörténni. Az elhunyt családja iránt városszeri ószinte részvét nyilatkozik meg.

TANÜGY.

(*) Tanítók továbbképzése Aradon. Az aradi állami tanítóképző két tanárát kiűntető megbízás érte. A vallás és közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy a nyári szünet alatt a tanítók részére továbbképző tanfolyamokat szervez, a melyek egyik célja, hogy a nem magyar ajku gyermekeknek a magyar nyelvben való oktatását fejlessze. Ily továbbképző tanfolyamok lesznek Budapesten, Aradon, Kolozsvárott és Pozsonyban. Az aradi tanfolyam előadói az aradi állami tanítóképző tanárai lesznek, akik közül kettőt a miniszter a többi tanfolyamokon való előadással is megbízott. Láng Mihály, a tanítóképző igazgatója a budapesti, Urhegyi Alajos tanár pedig a pozsonyi tovább-

képző tanfolyamon fog a nem magyar anyanyelvűekről előadást tartani. Ez a kiküldetés mindenestre szép és illetékes elismerése a két jeles aradi pedagógus tehetségének.

(*) Cipész szabászati tanfolyam záró vizsgálója. Tegnap este fejeződött be a Szt.-Péter-téri fiúiskolában tartott 6 hetes cipész szabászati tanfolyam, melynek lelkes vezetője Olár Jusztin, a „Cipészek Termelő Szövetkezte” igazgatója volt. A tanfolyam vizsgáját Kádás Géza ipartestületi titkar tartalmaz és buzgó szavakkal nyitotta meg. Megjelentek az ipartestület részéről még Békési Ferenc, a cipész szakcsoport elnöke és Wolf János jegyző. Az eredményt főlegesen dicsérőnk, hisz aki Olár Jusztin szakavatott tudását ismeri, előre jósolhatta fáradságának fényes sikerét.

A főreáliskola új épülete

Barkóczy báró szemléje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Barkóczy Sándor báró kultuszminiszteri osztálytanácsos, aki, mint megirtuk, tegnap este Aradra érkezett. Ma délelőtt a gimnázium osztályait látogatta, délután pedig a főreáliskola új épületének ügyében járt el. A gimnáziumban különösen a latin tanítás eredményeit vizsgálta meg és azok felett megelégedését fejezte ki.

A főreáliskola új épületének ügyében Barkóczy báró, Variassy Lajos polgármester, Boros Vida főreáliskolai igazgató, Virág Lajos főmérnök és Kovács Vince iskola-felügyelő kíséretében délután három órától esü hélig helyszíni szemléket tartott. A polgármester bemutatta azokat a helyeket, amelyek alkalmasak volnának az épület számára. Elsősorban a tanítóképző melletti Oravec-féle telket nézték meg, amely már régebb idő óta ki volt szemelve a reáliskola helyéül. Azután megvizsgálták a Kossuth utcai fiúiskolát és az ahoz esetleg megszerzendő telkeket, majd a gyermekkorház részére a Vágóhid közelében kijelölt területet, amely, miután a gyermekkorház nem épül fel, szabaddá lett. Végül megtekintették a Béla-teret és a volt Mittelman-féle szeszgyár telkét.

A telkek között választás még nem történt. Munkatársunk beszélgetést folytatott Barkóczy báró kultusztanácsossal, aki kijelentette, hogy megvizsgálta a telkeket, talált is közöttük több alkalmasat a főreáliskola épülete számára és holnap délután két órákor a városházán tartandó tanácskozáson számítások alapján döntik el majd, melyik telkek volna legalkalmasabb az új épület számára.

A holnapi tanácskozáson a választás alighanem a volt Mittelman-féle szeszgyár telkére fog esni. Az Oravec-féle telkek azért nem alkalmas, mert csak a Maroshid felépülése után volna átengedhető. A kormány pedig az építkezést rövid idő alatt megakarja kezdeni és a költségeket már a jövő évi költségvetésbe felakarja venni. A többi telkek nagyrészt nem elég nagy arra, hogy azokon a főreáliskola kellő helyet kapjon. Az új épületet ugyanis a kormány olyanra tervezi, hogy az minden tekintetben kényelmes és a modern egészségügyi követelményeknek megfelelő legyen.

Holnap délelőtt Barkóczy báró a főreáliskola osztályait fogja látogatni. A délutáni tanácskozások a városháza mérnöki hivatalában lesznek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Párisi estély az Urániában. Pénteken este 10 órákor mutatja be az Uránia színház legújabb párisi műsorát. A képeket a „XX. Siècle” nevű párisi színháztól szerezte meg az Uránia és hatásos, de némileg deccas jelenetekkel nagy sikerre számíthatnak a francia ötletesség-gel megkomponált mozgófényképek.

* Az Uránia új műsora. Valogatott érdekességek tartják az Uránia színházak pénteken bemutatásra kerülő új műsorát. A humoros képek a legnaivabb gyermeklelkűt ép úgy szórakoztatják és készítelik kacagásra, mint a felnőtteket, akik szintén műiatnak a természetes humoron, a mi ezekből a képekből ered. Nagyszerű sportképekben ismerkedünk meg a polójátékkal és a komoly képek hatásosan megválasztott tárgyat mindenkire nagy hatást gyakorolnak. A műsört érdekesen fejezi be Arad lítképe, mely egyike a legsikerültebb mozgófényképeknek.

Bonyodalmak egy örökség körül.

Pör az aradi zsidóhitközség ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Egy szegény öreg özvegyasszony pört indított az aradi izraelita hitközség ellen négyezer korona erejéig. A keresetben azzal vádolja meg a hitközséget, hogy egy alapítványból öt illető kamatokat jogosulatlanul tartja vissza immár évek óta.

Az érdekes pör előzményei a következők: Leopold Ignác és neje született Figdor Karolina egykori aradi lakosok a németországi Stuttgart városában huszszor koronás alapítványt tettek azzal a rendelkezéssel, hogy az alapítványt az aradi zsidó hitközség kezelje és az összeg kamatait évenként az ő legközelebbi rokonaiknak fizesse ki.

A hitközség a végrendelet értelmében járt el és az Aradi Közlöny 1905. évi március hó 16. számában felhívást tett közsé, hogy jelentkezzenek mindazok, akik az alapítvány kamataira a rokonság révén igényt tartanak.

A felhívásra egyedül öv. Kohn Hermanné jelentkezett, aki hitelesen igazolta, hogy az ehuayt Leopold Ignácnak nővére és ez alapon kérte a huszszor korona kamatainak kiutalását.

A dolog azonban nem ment simán, mert az asszony előadása szerint a hitközség különféle okokból húzta, halasztotta az ügyet, kifogásokat emelt és a pénzt nem akarta az asszony kezébe kifizetni. Kohn Hermanné ekkor ügyvéddel szólíttatta fel a hitközséget, hogy vezék figyelembe szorult anyagi helyzetét és u aljára ki számára a neki jogosan járó kamatokat. A hitközség e felhívásnak sem tett elég, mire a szegény özvegy asszony kénytelen volt az ügyet peres utra terelni, hogy a bíróság döntsön, vajon az alapítvány kamatait jogosan igényli e. A kereset Nemes Zsigmond dr. ügyvéd, mint az aradi zsidó hitközség elnöke ellen szól és tíz évi kamatok fejében összesen négyezer koronát követel.

A törvényszék a pör felvételére határnapul ez év június harmadikát tűzte ki.

SPORT.

+ Országos amateur birkózó verseny az aradi Nyári Színházban május hó 10-én este. Rendezői az Aradi Athletikai Klub.

+ Birkó verseny a nyári színházban. Ma záródott le a vasárnapi birkózó verseny neve

zések. A versenyen összesen 25 versenyző vett részt.

Részvesznek a versenyen a következők: Alt János (AAC), Békay Frigyes (MAC), Egedródi Ernő (TSE), Grumáz László (AAC), Gyapay Árpád (MAC), Horváth Aladár (DTE), Hubert Sándor (TAC), Kálmán Sándor (SZAC), Kisházy András (AAC), Krutcsay Gyula (SZAC), Maróthy József (TSE), Mike Gyula (TSE), Molitorisz József (AAC), Mudia István (AAC), Nagy Mihály (TAC), O'iry Zoltán (AAC), Sugar József (TSE), Szalasy Gyula (GYISE), Szőke György (SZAC), Szmetánovits Gyula (DTE), Tatár András (TSE), Téger József (TSE), Tessits Milivoj (AAC), Valerian (AAC), Zakariás Jenő (AAC). Képviselő lesz tehát a versenyen a Magyar Athletikai Club Budapestről (MAC), a Törökvas Sport Egyesület Budapestről (TSE), a gyógyszerészfajak sportegylete Budapestről (GYISE), a Debreczeni Torna Egyesület (DTE), a szegedi Athl. Club (SZAC), az Aradi Toldy Club (TAC) s végül az Aradi Athl. Club (AAC). A nagyszámú nevezések arra kényszerítik a rendező egyesületet, hogy délelőtt 9 órákor előmérkőzéseket tartson, melyek training jeggyel lesznek megtekinthetők. Az előmérkőzést a club tagjai igazoló jegyeikkel díjmentesen tekinthetik meg, míg este a tagok ugyancsak igazoló jegyeik felmutatása mellett a színpadon nézhetik végig a mérkőzést díjmentesen. Az estélyen a nyári színház rendes helyárai maradnak érvényben.

Gyilkos trónörökös.

A szerb trónörökös embert ölt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Péter szerb király fia, György trónörökös, akinek viselt botrányos ügyei az európai sajtót néhány hónappal ezelőtt foglalkoztatták, ismét hallat magáról. És valahányszor öfensége a történelem színpadán megjelenik, akkor Szerbia szégyenkezni szokott. A trónörökös, akinek agybeli állapota valamiképpen elüt a normálisról, embervadászatot rendez Belgrád utcáin, kávéházaiban és kaszárnyaiban.

Az, hogy nevelőit és katonai oktatóit úgy üti mint az iskolamester a hat éves nebulót, már annyira megszokott dolog, hogy a lapok tudomást sem vesznek róla. A reményteljes trónörökös legújabb botrányai azonban már a végsőkig keserítik a szerb népet, úgy, hogy valóságos forradalmi hangulat vett erőt rajta. A skupstina legközelebbi ülésén interpelláció alakjában szóvá fogják tenni a radikálisok az ügyet s követelni fogják, hogy a beteg agyu herceget küldjék szanatóriumba.

A legújabb szégyenletes eseményekről a következőkben számol be tudósítónk:

A szerb trónörökös, György herceg, akiről, ha szó esik, mindég csak országra szóló botrányok kíséretében történik, ismét óriási izgalomban tartja Szerbia lakosságát. Orulési rohamában annyira ment, hogy embervért ontott. Tegnap délután két nevelőjének kíséretében a konakból tartott kifelé. A főkapuhoz ért és a várta fegyverbe lépett. Az egyik gárdista, aki először teljesített vártaszolgálatot, alig észrevehetően kissé fesztelenebbül tisztelgett, mint azt a katonai szabályzat előírja. A trónörökös, aki egész nap izgatott és ekzaltált volt, lovagló ostora csont nyelével a katona arcába vágott. Arcát egy pillanat alatt elöntötte a vér s ájultan esett össze. Erre a trónörökös a földön fekvő katona arcába tiport sarkantyus csizmájával s fejét betörte. A katona agyveleje kilocscsant. Mig csak lélekzetet vett,

addig folyton ütötte-verte őt az órjüngő herceg s addig nem is távozott mellőle, míg egy életszakra volt benne.

Hogy az udvarnak kellemetlen affért eltussolják a katoná holttestét, olomzáralt érckoporsóban, annak szülőhelyére *Kijevoba* szállították. A megölt ifju apja azonban, akinek füléhez jutott, hogy milyen brutális módon ölte meg a trónörökös egyetlen fiát, felnyitatta a koporsót és így köztudomású lett a botrány.

Egy nem kevésbé felháborító csinjéről a trónörökösnek rántják le a leplet a szerb ujságok. Az ujságok értesülése szerint a herceg egyik katonájának a szájából a cigarettát kiakarta egy céllövő pisztolylyal löni. A golyó célt tévesztett s a katoná állába furódott s örökké koldussá tette a huszonkét éves embert.

HIREK.

Polónyi harci riadója.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 7.

A belvárosi Saskör ma rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen bizalmukat fejezték ki *Polónyi Gezá*nak. Azonkívül határozati javaslatot fogadtak el, amelyben kijelentik, hogy örömmel fogadják azt az elégtételt, amelyet *Polónyi Géza* kapott abban a méltatlan és embertelen hajszában, amit a politikai gyűlölet és felekezeti elvakultság indított. Közgyűlés után a kör tagjai, körülbelül háromezázan, *Polónyi* lakása elé vonultak. *Hakóty Sándor*, a Saskör alelnöke üdvözölte *Polónyit*, aki többek között ezeket mondotta:

— El kellett szenvednem a rágalmazások martiriumát. Mély tisztelettel hajlik meg az igazságos ítélet előtt, csak azt az egyet sajnálja, hogy ez alkalommal az elnöki tekintély csorbát szenvedett. Ő mindenről nyílt levélben fog beszámolni. A sajtószabadságot a nemzet legdrágább kincsének tekinti, de meg kell védelmeznie a korlátlan rágalmazási szabadságtól a polgári becsületet. Ő nem vétett soha a felekezeti türelmesség ellen és mindig hangoztatta, hogy a felekezetek közötti béke az egyetlen fegyver, amelylyel e boldogtalan nemzetet meg lehet menteni a biztos romlástól. Tiltakoznia kell az ellen, hogy azokat, akik ellene ezt a hajszát indították, a magyar zsidósággal és a hazafias zsidósággal bárki is összetéve. Ki kell közölni ezeket a fővárosból, akik hadat üzennek mindennek, ami hazafias és hadat üzennek még a kereszténység eszméjének is. Utálattal fordul el ezektől, épügy, mint az ország közvéleménye.

Beszédét így fejezte be:

— Állom ezt a küzdelmet azzal az elhatározással, hogy Magyarországon szükség lesz egy férfura, aki megmutassa, hogy nem fél a sajtó haramiáinak támadásától. Becsületes ember voltam és leszek, maradok, aki eddig voltam.

Polónyi ma is számos üdvözlő táviratot kapott az ország minden vidékéről. Aradról *Műlek Lajos* kir. közjegyző és *Dávid István* tanár üdvözölték.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelenti, hogy e hó 8 án változékony, hűvösebb idő lesz, sok helyütt csapadékkal és zivatarokkal.

— Elutasított küldöttség. *Popovics* Demeter, a kuvini felfüggesztett román tanító ügyében ma délelőtt *Goldis* László országgyűlési képviselő vezetésével Kuvin község lakosságának egy nagyobb küldöttsége kereste fel *Károlyi* Gyula gróf főispánt, hogy a község kérelmét ez ügyben tolmácsolja. A főispán azonban a deputációt nem fogadta, azzal az indokolással, hogy a tanító fegyelmi ügyében nem akarja magát befolyásoltatni. A küldöttség megütközéssel vett tudomást a főispán üzenetéről. Mindenesetre szokatlan dolog, hogy vidékről érkező deputáció ilyen merrev visszautasítással találkozzék. Hiszen annak meghallgatása még nem jelentette volna azt, hogy a főispán engedett a kuviniak ingerenciájának.

— Barabás Béla ünneplése. Ma este a Központi-szálloda különtermében kedélyes vacsorára gyűltek össze a Központi szállodabeli sörasztaltársaság tagjai, hogy annak keretében *Barabás* Bélát ünnepljék, aki mindenütt jól érezheti magát, de szíve szerint csak Aradon él. Itt egyaránt szereti és becsüli őt mindenki s ha egy kevés ideje van, akkor ő is eljön Aradra, hogy zavartalan és csak a barátság által összehozott körben felejtse gondot és keserűséget. Melegséggel és derűvel töltik számára azt az időt kellemessé, amelyet az asztaltársaság körében ma este eltöltött. A vacsorán természetesen felköszöntök is voltak. Először *Kristyóry* János üdvözölte *Barabást* az asztaltársaság nevében s megköszönte neki, hogy barátjal körébe hozta nejét is. Utána *Varjassy* Lajos dr. emelt poharat arra a *Barabásra*, aki mindenütt Arad érdekeit védi s arra törekszik, hogy azok a szálak, melyek őt Aradhoz fűzik, ne lazuljanak. *Radó* Károly dr. felolvasta a mai estéről felvett jegyzőkönyvet, mely humoros hangon vonultatja fel a társaság tagjait, akik minden véleménykülömbőség nélkül egyek abban, hogy szeretik *Barabást*. Meghatva mondott a meleg óvációkért köszönetet *Barabás* s megígérte, hogy változatlan kellemes érzelmekkel van eltelve Arad minden polgára iránt. A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt. A vacsorán részt vettek: *Barabás* Béla és neje, *Boros* János, *Institoris* János, *Horovitz* Gusztáv és neje, *Lészay* Ottó, *Kristyóry* János és neje, *Kristyóry* Sándor, *Mandl* Vilmos dr., *Nagy* Sándor dr. és neje, *Radó* Károly dr., *Révész* Mór dr., *Ransburg* Sándor, *Seidner* Róssó, *Tenner* László, *Vajda* István dr., *Vajda* Iván dr., *Varjassy* Lajos dr.

— Riasztó hírek a földművesek forrongásáról. *Budapest*ről jelenti: A fővárosba ma riasztó hírek érkeztek a tolnamegyei földművelőnép mozgalmáról. Ezek szerint a munkásság a hitbizományok és a nagyobb földbirtokok felosztását követeli. A mozgalom élén egy *Szemere* Kálmán nevű ismert agitátor áll és szítja az elégtelenséget. Az ügy ma a képviselőház folyosóján is szóba került. Megkérdezték *Heinrikhy* Pált, a paksi kerület országgyűlési képviselőjét, aki a következőket mondotta:

Szemere Kálmán, a szóban levő lázító nagyon ártatlan és veszélytelen demagóg. A nép egyáltalán nem ad rá semmit. Az egész eset inkább komikus, mint veszedelmes. Igaz, hogy *Szemere* az egyik plakát homlokára a paksi függetlenségi párt elnökeinek pecsétjét nyomta és ez tényleg visszaélés, de ez sem nagyon komoly, mert Pakszon függetlenségi párt nem is létezik.

— Ugyanigy nyilatkozott *Gadl* Gaszton, *Palavicini* György ögróf és más képviselők. *Szemere* Kálmán egyébként azonos azzal az emberrel, akire évekként azelőtt a régi képviselőházban *Rohonczy* Gedeon revolverrel reálított.

— A bojkottált Zágráb. *Prágából* jelenti: Ma reggel kétszáznál több zágrábi egyetemi hallgató érkezett ide, akik tanulmányukat a prágai univerzitáson fogják folytatni, mert Zágrábot bojkottálják *Surescu* György egyetemi tanár felfüggesztése miatt. A pályaudvaron a délszláv főiskolai hallgatók és a cseh diákok nagy tömege várta őket. Az ezerhét száz főnyi tömeg zajos tüntetést rendezett a horvátok mellett és több beszédben ünnepelték az érkezetteket.

— A mellőzött magyar feliratok. Aradvármege közigazgatási bizottsága ma ülést tartott, amelyen a szokásos havi jelentéseket mutattak be. *Varjassy* Árpád kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a román népiskolákban nem alkalmazzák a törvény által megkívánt magyar feliratokat és még mindig román szövegű táblák vannak használatban. Javasolja, hogy utasítsa a bizottság a járási főszolgabírákat, hogy ők a községi, vagy körjegyzők által minden egyes ilyen iskolánál, amely felírataiban a törvény rendelkezését nem követi, jegyzőkönyvet vegyenek fel, amelyet ők és két tanu írnak alá. Ezek alapján azután kihágási eljárás lesz indítható az iskolaszék elnöke ellen. A bizottság a javaslatot elfogadta.

— A kaszinó pénztárosa címen lapunk legutóbbi számában egy közlemény jelent meg, melyre vonatkozólag a Békésmegyei Takarékpénztári Egyesülettől Gyuláról azt a hiteles és minden kétséget kizáró értesítést nyerjük, hogy *Szénássy* József neve ez ügygel semmiféle kapcsolatba nem hozható, amennyiben a cikkben leírt tényállás a Gyulavárosi Takarékpénztár egyik volt tisztviselőjével történt meg évekként ezelőtt. A közlemény: mi a *Hitel* című pénzügyi szaklapból vettük át, *Szénássy* József közbecsülésben álló neve azonban egy sajnálatos misztifikáció útján került bele lapunkba.

— A bankkamatláb leszállítása. Jeleztük ma, hogy az osztrák-magyar bank a kamatlábat le fogja szállítani. Ez ma meg is történt. Az osztrák-magyar bank főtanácsa ma délelőtt *Bilinszky* lovag kormányzó elnöklése alatt a bankkamatlábnak fel százalékkal való leszállítását határozta el. Holnaptól, azaz május 8 ától kezdve váltók, varrensek és értékpapírok leszállításánál 4 százalékos, államjára-dékok, sóbanya-jegyek, magyar kincstári jegyek és bankzáloglevelekre való kölcsönöknél $4\frac{1}{2}$ százalékos és más értékpapírokra való kölcsönöknél 5 százalékos kamatláb lép érvénybe.

— A dánosi tárgyalás hölgyközönsége. A dánosi tárgyalás legkritikusabb, hogy ne mondjuk legpikánsabb napjaiban tudvalevőleg nagy és előkelő hölgyközönség hallgatta a rettenetes bűnpör tárgyalását. E kritikus napokban került sorra a híres koronatanúnak, *Lakatos* Rózának vallomása, amely bizonyítékát adta annak, hogy *Balog* Tuta megbecstelenítette és megölte *Szarvas* Terézi, a dánosi csárdás szerencsétlen leányát. E részlet tárgyalása közben — mint már akkor megírtuk — az egyik védő kérte a zárt tárgyalás elrendelését.

— Minden hölgy tudja, hogy mi fog itt most történni, tehát ugylis eltávoznak, ha szükségét látják, — felelte erre az elnök. Én nem látom szükségét a nyilvánosság kizárásának.

A hallgatóság, különösen a hölgyközönség, zajos tapssal és éljenzéssel fogadta az elnök kijelentését. Egy másik védő külön is fel-

hívta a hölgyközönséget, hogy a következő kérdésekre tekintettel: önként távozzék a teremből. De a hölgyek állhatatosan megmaradtak a helyükön.

Egyik fővárosi lap, a „Pesti Futár”, most *Báli tudósítás Dánosról* cím alatt hozza azoknak a hölgyeknek névsorát, akik ezeket a jeleneteket végighallgatták. E szerint jelen voltak: *Asszonyok*: Keleti Juliska, özv. gróf Andrássy Tivadarné, gróf Hadik-Barkóczy Endréné, Faludi Sándorné, gróf Károlyné, Séchenyi Hanna, Paulay Edéné, báró Schossberger Lajosné, P. Márkus Emília, Jászai Mari, Stein Mánóné. És mások. *Leányok*: Kókény Ilke, Griggs Margitka, Paulay Erzsike, Szécsi Magduska, László Rózsika. És mások.

— **Harden vallomása Eulenburg herceg pörében.** Berlinből jelentik: Hardennak a bíróság ma megengedte, hogy az Eulenburg herceg ellen megindított pörben írásban adja be vallomását. Harden dossziét készítette, amelyben kijelenti, hogy Eulenburg herceg neki olyan nyilatkozatot adott, amelyben szavára fogadja, hogy visszalép a politikától. A beadványban különben Harden újabb tanukat nevez meg, akik lefogják teplezni Eulenburg herceg összes büntársait.

— **Csődbeutott kereskedő.** Az aradi törvényszék *Eberlein* József világiosi kézmű és rövidárkereskedő ellen saját kérelmére a csődöt elrendelte. Csődbiztos: *Heller Mór* dr. kir. törvényszéki bíró, csődtömeggyóndnok: *Montia Emli* dr., helyettese, *Károly Győző* dr. aradi ügyvéd lett. Érdekes, hogy *Eberlein* egy ízben, 1906. év végén már csődben volt, amely csak a múlt év őszén szűnt meg. Most hitelezői üzletét adósságai miatt lefoglalták és ezért másodszor is csődöt kért maga ellen.

— **Autonom ortodox izraelita hitközség Aradon.** Az aradi ortodox imaegyesület azzal a kérelemmel járult a város közigazgatási bizottsága elé, hogy az adjon engedélyt arra, hogy önálló hitközséget alakíthasson. A közigazgatási bizottság ma délután *Károlyi Gyula* gróf főispán elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a kérelemmel. Minthogy a kérvényből és mellékleteiből hivatalosan nem állapította meg a bizottság, hogy a hitközséget alakítani szándékozóknak elég anyagi garanciát nyújtanak arra, hogy annak fenntartásáról is képesek gondoskodni, s minthogy továbbá az anyaközség nem nyilatkozott arról, vajjon a kilépés következtében nem szenved oly megrázkódtatást, mely fennmaradását tenné kérdéssé, kimondotta határozatilag, hogy ennek a törvénybeli követelménynek bebiztosítása nélkül érdemileg nem dönt. A tagok teherviselési képességét igazoló közjegyzői nyilatkozatokat a folyamodóknak kell beszerezniük s betérjesszentőlők, míg az aradi izraelita hitközség nyilatkozatát a tanács hivatalból szerzi meg.

— **Gyilkos urinő.** *Chikagóból* jelentik: *La Porte* városában egy elvetemült nő borzalmas bűntényét fedezték fel. A város közepén a napokban leégett egy ház és a romok alatt egy gödörben kilenc gyermek rettenetes megcsonkított holttestére akadtak. Kiderült, hogy a bestiális vérengzést éveken keresztül egy *Guisme* nevű előkelő uriaszony követte el, akinek két férje gyors egymásutánban halt meg. Attól fogva a nő több férfival lépett házasságra s ha meguntta őket, egyszerűen tul adott rajtuk és másokkal kötött szerelmi viszonyt. Kilenc gyermeke született, akiket csecsemőkorukban megölt és elásott. A házat is valószínűleg ő gyújtotta fel, hogy bűnének nyomára ne jussanak. A rendőrség most keresi a lelketlen asszonyt.

— **Összeesett az utcán.** *Puskás* László megyebiztos ma egy szerződés aláírása céljából bejött Aradra *Reisinger* Ferenc dr. ügyvédi irodájába. Innen a bíróság telek könyvi hivatalába akart menni, de az igazságügyi palota előtt hirtelen szívzselhűdés érte és összeesett. Beszállították a megyei kórházba, ahol haldoklik.

— **Letartóztatott aradi szélhámos.** Temesvárról írják: Érdekes eset foglalkoztatja most a temesvári rendőrséget. A hőse egy notórius csavargó, aki egyáltalában nem ismeretlen a rendőrség előtt, de aki a legutolsó hőstettével rekordot ért el minden eddigi művelete felett. Történt pedig az eset a következőképpen: tegnap este megjelent a temesvári kórházban egy meglehetősen elegáns fiatal ember s miután mint *Kovács* Elemér rendőrbiztos bemutatkozott, előadta, hogy hivatalból ki kell hallgatnia egy leányt, akit jelenleg a kórházban ápolnak. Meg is nevelte a leányt, akit azután le is küldtek hozzá. Alig ment el a rendőrbiztos ur, megjelent a kórházban *Plank* Frigyes titkosrendőr és ugyanazt a leányt akarta kihallgatni. Erre megmondták neki, hogy ép az imént volt itt *Kovács* rendőrbiztos, aki már kihallgatta a leányt. *Plank* csodálkozva jegyezte meg, hogy *Kovács* nevű rendőrbiztos nincs is Temesváron; *Kovács* nevű van ugyan, de az jelenleg az irodájában dolgozik. Az ebből támadt gordiusi csomót azután *Hegedűs* János józsefvárosi rendőrmester vágta szét, aki ma reggel a rendőrbiztos urat letartóztatta. Kiderült, hogy *Kiss* Sándorral hívják, aradi születésű, vingai illetőségű s azelőtt jegyzői irnok volt. Amikor kérdezték, hogy mit keresett a kórházban, azt mondta, hogy az illető leány a szeretője volt s minthogy másképp nem beszélhetett vele, ezt az utat választotta. Minthogy az ügy így is valószínűtlen s mindenképpen gyanús, fogva tartották. Az állandó rendőrbiztos régi ismerőse az aradi rendőrségnek és a büntető törvényszéknek. *Kiss* Sándor, aki rövid ideig segédjegyző volt Arad megyében, Aradon könyveket és kabátokat lopott és ezért a törvényszék nemrégén fegyházra is ítélte.

— **Patkányoktól szétmarcangolt halott.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Budapest központjában, a Nagymező- és a gróf Zichy Jenő utca sarkán van *Nits* Márton pekmeszter üzlete. A pekmeszternek egy tizenöt éves tanonca ugylátszik szerelmi bánatában megmérgezte magát. Tegnap délután még jókedvű volt, este hatkor elment azzal, hogy lefekszik. Valószínűleg ekkor mérgezte meg magát, mert mikor lement az üzletbe, összeesett és meghalt. A pek telefonált a rendőrségre, a holttestet pedig levitte a pincébe. A rendőrség azonban nem jelentkezett, csak másnap jött a rendőrorvos és kiállította a halotti bizonyítványt. A holttest azonban továbbra is ottmaradt, csak késő délután, a halál után huszonnégy óra múlva jött a rendőrség a holttestért, melynek arcát és lábát a patkányok teljesen felfalták.

— **Betörés egy községében.** *Csanádapácsról* írja tudósítónk, hogy szerdán virradóra *Kő* vagy község előjárósági épületénél betörés történt. A tolvajok két asztalfiókot fessítették föl és mindössze 4 korona 20 fillért vittek el, mert valaki megzavarta őket. A csendőrség megindította a nyomozást, de eddig eredménytelenül.

— **Aradváros közgyűlésének folytatódó sorrendje:** Az állami tisztviselők országos egyesülete arad-vidéki körének kérvénye az állami tisztviselők lakbérének emelése, illetve lakbérpótlék engedélyezése iránt a kormányhoz intézendő felirat tárgyában. A tanács betérjesszi a kir. kincstárral a bodrogi út létesítése céljából átengedett területre vonatkozó adásvételi szerződést jóváhagyás végett. A tanács előterjeszti, hogy *Pietersák* Zsigmondné, *Csabay* Mátyás, *Pápai* Lajos, *Iritz* Mór, *Mayerhoffner* Lajos és *Calvasino* Henrik által emelt új épületekre községi adómentesség megadását. A tanács jelenléte a közpénztárnak 1. évi március hónapban meg-

ejtett megvizsgálásáról. A tanács jelentése 1. évi április hónapban eszközölt községi adó elő és leírásáról.

— **Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben** *Vojtek* és *Weisz* Aradon. 191.

Ma kabaret-estély Láng Testvéreknél.

EGYESÜLETI ELET.

Kirándulás az aranybányákba.

— Aradiak utazása. —

Az első meleg napsugár leolvastotta a tavassz bilincselte és ilyenkor a szobára utalt ember a teljes pompájában kibontakozó természet szabad úde levegőjébe kívánczik, hol megszabadulva a hétköznapi gondoktól, testi és szellemi erejét felfrissítheti.

Nálunk a turisták járnak elől a jó példával. Ok buzdítják a közönséget a nagy természet felkeresésére. Nagy apparátussal dolgozva, megfújják a tavaszi ébredés harsonáját, hogy a közönség figyelmét a kirándulásra tereljék.

Idén is változatos programot állítottak össze a tavaszi és nyári szezonra és aki csak teheti, az velük tart, mert mindenki önmaga érdekét szolgálja, amikor ezen egészséges sportot kultiválja.

A turisztikának hazánkban még idegen ize van s ezért kell ennek érdekében nagy reklámokkal dolgozni. Ezért hirdetik a városban és megyében óriási plakátok az első kirándulást is, amelyet a Fehér-Körös festői völgyébe, a római időkben híres *Alváca* fürdőbe és a brádi aranybányákba rendeznek május hó 17-én.

E nagy arányúnak ígérkező kirándulással vezetnek be az idei program ügyesen összeállított sorozatát, amely sok kellemes napot lesz hívva szerezni a kirándulást kedvelő közönségnek.

Ezen egy napra tervezett kényelmes kirándulás érdekességének elhatározás bizonyítéka, hogy a városban és a vidékről eddig már kétszázán jelentkeztek. Temesvárról, Radnáról és Bátorfáról külön vonat fogja Aradra hozni a kirándulókat, kik 17-én, vasárnap reggel 1/2 öt órakor érkeznek meg.

És a brádi aranytermő telepek nagyszerűsége, mely csaknem egyedüli a földön, valóban megérdemlik az érdeklődést.

A kirándulók Aradról is külön vonattal indulnak reggel öt órakor, mert csak így lehet a kirándulást egy nap alatt megtenni.

Jelentkezni lehet május hó 12-ig *Kerpel* Izsó, *Krausz* Paulin és *Weisz* és *Klein* cég könyvkereskedésében kitért iven.

A társas kirándulás számotnem tevő kevés költségbe kerül. Összesen 540 korona, mely összegben az utazási költség oda és vissza, előkészítési díj és ebéd költsége foglalatik.

A kirándulás napján reggel a Fehér Kerest szálló előtt lóvasúti kocsik várakoznak, melyek 1/2 öt órakor indulnak a pályaudvarra, hol ugyancsak rendelkezésre állanak az érkezőknél is.

TORVÉNYKEZÉS.

Egy asszony — öt férfi.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 7.

Pikáns háttérű ügyet tárgyalt ma zárt ajtók mögött az aradi kir. törvényszék. Öt román legény, *Demján* Antal, *Pakurár* János, *Zsiván* Demeter és *Oltyán* Péter a múlt év augusztus tizedikén este a vasúti állomástól lóvonaton együtt jöttek be *Cserny* Jánosné aradi munkásnővel. A legények csakhamar barátságos beszélgetésbe elegyedtek az asszonynyal, aki arra kérte őket, kísérjék el egy kocsmába, ahol a férje mulatni szokott, mert hasa akarja őt hívni.

A legények készséggel szegődtek a fiatal, csinos asszony mellé, aki bement a kocsmába és hívta haza a férjét. Cserny már ekkor alaposan bepálinkázott és nem volt hajlandó hazatérni, összeveszett a feleségével, aki sirva távozott egyedül a kocsmából.

Az utcán már vártak rá az udvarias legények és kijelentették, hogy most haza fogják kísérni. Az asszonyt utja Gáj felé vezette. Nyugodtan beszélgetve haladtak, mikor azonban a libalegélőre értek, Csernyné előadása szerint Demján Antal a sötétben hátulról gáncsot vetett neki, a földre teperte és ráerőszakolta szerelmét.

Példáját a többi legények is követték. Az asszony másnap feljelentést tett a legények ellen a rendőrségen, ahonnan az ügyet az ügyészhez tették át.

A törvényszéken ma megtartott zárt tárgyaláson a vádlottak a dolgot úgy adták elő, hogy az asszony kínálta nekik a szerelmet és csupán azért tett feljelentést, mert utólag pénzt kért tőlük és ők nem adtak neki. A felolvasott orvosi vélemény szerint az asszonyon erőszak nyomai nem voltak tapasztalhatók. Ezek alapján a bíróság Krenner Zoltán dr. védőbeszéde után az összes vádlottakat felmentette. Az ügyész felebbezést.

§ Ha a soffőr jókedvű. Budapesti tudósítónk jelenti: Néhány hónappal ezelőtt nagy feltűnést keltett a fővárosban egy automobil szerencsétlenség. Pallós Ármin építési vállalkozó soffőrje, Mészáros István a gazdája tudta nélkül az automobilal kénytelen volt a főváros utcáin. A kormányhoz egy Cziráky János nevű barátját ültette, ő maga pedig egy kasszirnóval beleült az automobilba. A Visegrádi-utca téjében a száguldó automobil összefütközött egy bérkocsival, amelynek kocsi meghalt, a bent ülő utas, Winter Elemér mérnök pedig súlyosan megsérült. A budapesti törvényszék ma ítélkezett Cziráky János felett, akit gondatlanságból okozott emberlés miatt hat havi börtönrre ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Meghívás az „Aradi nyomda részvénytársaság” 1908. május hó 16-án délután 6 órakor az „Aradi Közlöny” szerkesztőségi helyiségében tartandó XIV. évi rendes közgyűlésére. Napirend: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1907. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség hováfordítása tárgyában határozathozatal, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása. 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak választása. 3. Esetleges indítványok. Arad, 1908. május 4-én. Az Aradi nyomda részvénytársaság igazgatósága. Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít; a részvények legkésőbb f. é. május hó 10-ig a társaság pénztáránál letendőek. Ugyanott az 1907. évi mérleg és felügyelő bizottsági jelentés is betekinthező. 1904

Budapesti áru- és értéktőzsze.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 7.

Amerika ¼-el magasabb. Szállárd. Kínálat korlátolt, vételkedv javult. 15 fillérrel magasabb árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza májusra . . .	11.86—11.67	11.74—11.75
Buza októberre . . .	9.99—10.00	10.11—10.12
Zab októberre . . .	6.64—6.65	6.62—6.63
Rozs októberre . . .	8.74—8.75	8.84—8.85
Tengeri májusra . . .	6.43—6.44	6.45—6.46

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	629—
Magyar hitelrészvény	710—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 7. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban: 30—131 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 132—134 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 134—136 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Május hó 4. napján volt készlet 34 246 darab, május 5. napján főtájtott 84 darab, május 5. napján elszájtott 204 darab, május 5. napjára maradt készletben 34,126 darab. A hizott sertés ület irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON.

— Május 7. —

Fehérkereszt-szálloda, Bruck József utazó Budapest. — Lunsta Mihály esperes Világos. — Kohn M. Eduárd utazó Bécs. — Lamberger Adolf utazó Budapest. — Zirkeibach Vilmos utazó Budapest. — Elekes Dénes dr. ügyvéd Székelykeresztúr. — Schmidt Ernő utazó Pozsony. — Báró Barkóczy Sándor dr. miniszteri tanácsos Budapest. — Fempes Adolf főfelügyelő Budapest. — Singer Géza utazó Bécs. — Fried Gusztáv utazó Stáletz. — Lazarsfeld Rezső utazó Budapest. — Funk Sándor utazó Bécs. — Salamon Dezső utazó Budapest. — Beckers W. utazó Bécs. — Freisaub Ignác utazó Prosnitz. — Brieger Dávid utazó Bécs. — Kanitz Gusztáv utazó Bécs. — Sauer Gusztáv utazó Bécs.

Központi szálloda, Kohn Albert utazó Budapest. — Kovács László utazó Budapest. — Lindner Lipót utazó Budapest. — Ungár Manó utazó Budapest. — Fölsinger Ferenc dr. m. tisztviselő Budapest. — Silberbauer Ernő utazó Budapest. — Haas Ignác utazó Fiume. — Barna Sándor utazó Budapest. — Brand Lajos utazó Hatvan. — Klein Lajos Hatvan. — Horovitz Alfréd utazó Szakács. — Ducker Odön igazgató Aszód. — Ládny István dr. kir. ügyész Budapest. — Klein Adolf mérnök Bécs. — Harczos Ignác utazó Bécs. — Kohler Arthur utazó Berlin.

Vass szálloda Skazal Károly utazó Bécs. — Sándor Gyula utazó Glogovac. — Wingerl Mór utazó Budapest. — Neufeld Mór utazó Budapest. — Teffert Alfréd gyógyszerész Elek. — Bichner Samu utazó Arad. — Komlós Dezső gyárigazgató Budapest. — Linhardt Nándor utazó Bécs.

Pannonia szálloda, Pisk Jakab utazó Bécs. — Feusser Alajos főmérnök Szolnok. — Karlovitz Péter építőmester Hódmezővásárhely. — Silbermann Zsigmond utazó Bécs. — Schüssinger Samu utazó Budapest. — Karlik Ferenc tanító Elek. — Cobor Gyula dr. kir. alügyész Buziásfürdő. — Szücs Julia magánzó Budapest. — Kiss Jakab termelő Budapest. — Papp Jenő utazó Budapest.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságter mellett.)

Kiválóan érdekes műsor.

Műsor 1908. május hó 8-án, pénteken:

1. A farmer leánya. Dráma. — 2. Az anyós. Kacagtató. — 3. Polójáték. Sportkép. — 4. Előzékeny ur. Humoros. — 5. Kis kéményseprők. Életkép. — 6. Patkány a orban. Kacagtató. — 7. Úgyes detektív. Látványosság. — 8. A fegyenc. Mulattató. — 9. Arad látkepe. Látványosság.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda. Előadások hétköznapokon délután 5 órától kezdve este 10 ó.ig.

Pénteken, szombaton és vasárnap este 10 órakor Nagy párisi estély, szenzációs műsorral.

Előadások vasárnap délután 2 órától kezdve 10-ig.

NYILTTER.*

Dr. Horváth Kornél

ORVOS

Jakását a Neuman-palotából Weitzer János- (templom) utca 10. szám, földsz. alá (a polgári fiúisk. szemben)

helyezte át.

1830

Rendel: délelőtt 11—12-ig és délután 2—4-ig.

Most jelent meg a

„Budapesti Ujságírók Almanachja”-nak

1908. évi kötete, az ujságírók özvegyeinek és árvaainak Segítő alapja javára.

A kötet tartalma A magyar bohémvilág-ot mutatja be; az írók, ujságírók, a poéták, a festők, a szobrászok, zenészek, színészek világát: a legkiválóbb írók írták, köztük: Herczeg Ferenc, Mikszáth Kálmán, Moinár Ferenc, Szomaházy István, Eötvös Károly stb. stb. A 600 oldalas, diszes kötetben igen sok rajz, karrikatura s egyéb illusztráció van.

A kötet szerkesztője Szerdahelyi Sándor, a „Pesti Napló” szerkesztője. Kiadja a „Budapesti Ujságírók Egyesülete”, melynek ez az egyetlen kiadványa.

A könyv igen olcsó: 12 korona és a legszebb ajándék.

Szépség titok!

Szépség titok!

Puder és arckrém

„Germandrée”

Ideális, kellemes illat, alig látható és discret, előmozdítja a bőr egészségét és szépségét.

Mignot-Boucher, Illatszerész

19 Rue Vivienne, Paris.

5946

Csakis eredeti csomagolásban és előkelőbb üzletekben kaphatók

— Előkelő —

biztosító társaság

Arad székhellyel Vezérügynökséget óhajt szervezni, melynek élére tekintélyes, agilis egyént keres.

Ajánlatok „Discretio” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 1921

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagybecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával raktáromat mindenféle bőrökkel felszereltem, melyből a legújabb és legjobb kivitelű 581

uri és hölgy cipőket készítek,

miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitünő tisztelettel

Wolf J.

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmulhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydaganatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitűnő hatású szer a Hajós-féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb óvszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeháza mellett.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

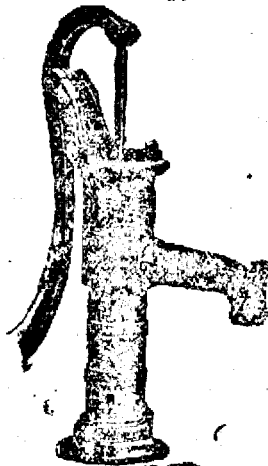
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyártáson.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvái, héjak és egyéb tisztatlanságok szonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

Belső szelepekkel. Közös gémek legalkalmasabbak, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belső gummiterített kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely más vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyu készítő. 351

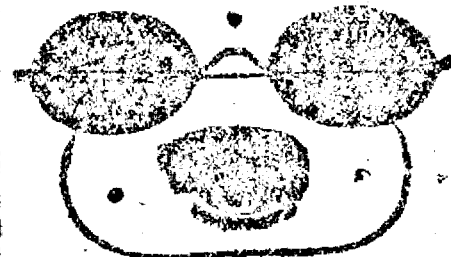
Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Szármenők létszerész üzlet.

DICK-SAMU

Orsós és látészorok

Arad, Andrásy-tér és Veltzer János-utca sz. 10.

Ez az új javít mindenemű orsótól két év jótállás mellett a legolcsóbb árban. Kattinóc tart mindenemű orsótól látészorok a legkülönbözőbb hírlapokban, legolcsóbban legolcsóbban, orrcsipesek és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és vasból. Boka csont keretben legolcsóbban.

Nagy raktár sűrűségi feketesüvegben, ber, must és szesz rázóra, továbbé mindenféle hőmérők, mindennemű kvitkóban.

Szemüvegek és orrcsipesek orvosi rendelés szerint azonnal készíttetnek.

Keresek

200 drb.-tól 600 drb.-ig

birkát felesbe.

Kiss Antal,

Taucaz. 1916

Jégszekrények

kitűnő hűtőképességgel, csekély jégfogyasztással, legjobb szerkezettel, minden nagyságban nagy választékban kaphatók.

Szabó Albert

1496

0 cs. kir. fensége József főhg. udv. szállítója

Arad, Andrásy-tér 16.

Üveg, porcellán, lámpa és konyha-berendezési cikkek nagy raktára.

Városi és megyei telefon 239.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N I J U K.

Arcz-cremek	Fogpasták
Illatszerek	Fogkefék
Hőlgyporok	Szájvizek
Kölni vizek	Szappanok
Fogporok	Hajvizek
Fogcremek	Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykeres

ARADON.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az Uránia Színház

jegyszedőket keres jelentkezni lehet d. u. 4 órakor az Uránia Színház irodájában. 1923

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát jövedelmező ház. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 1918

3 szobás lakást

fürdő- és cselédszobával lehetőleg új házban aug. 1-re keresek. Ajánlatok bér megjelölésével a kiadóba kéretnek hivatalnok jelígre. 1795

Hegyi bor

1907. évi, korcsmárosok vagy fogasztási szövetkezetek részére hordónként is eladó. Felvilágosítást ad Vojtek Alajos Arad. 1653

Jég,

kristály tiszta. Kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva. Petőfi-utca 7/a. Telefon 199. szám. 1631

Bélyeg-ritkaságok

nagyobb gyűjtők részére, nagyobb gyűjtő-füzetekben kaphatók. Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében. Arad- és temesmegyei telefon 517. 201

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság raktáron. Antiquar könyvek. Könyvtárak berendezése. Nyomatványok elkészítése. A „M-kvtár“ és „Univ. Bibliothek“ összes számai raktáron. Kölcsonkönyvtár. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

Állandóan alkalmi vételek.

ifjúsági iratok félárban. diszlevélpapír feltűnő olcsón. Festőminták kölcsönintézet. 100000 köt. kölcsönkönyvtár. Krausz Paulin, Színház-épület, telefon 511. 995

Könyvelő,

ki a gépirást is bírja, május 1-ére állást keres. — Cim a kiadóhivatalban.

Intelligens

özv. urinónél jó házikoszt kapható. Bővebbet Thököly-tér 4., ajtó 3.

Telefon 683.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázó

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

323 - 1908. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében a budapesti kir. törvényszék 24968 számu elrendelő és az aradi kir. járásbírósnak 1908. V. 635/2. számu kiküldő végzése folytán Groszmann és Roth bpesti cég jelentkezésére Gutman és Aisler szegedi cég és Domán Sándor végrehajtók javára Rosenberg Béni medgyesegyházi lakos ellen 300 kor., 300 kor. és 161 kor. 15 fill. tőke és jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt 617 koronára becsült különféle bolti árukból álló ingók a még fizetetlen összeg kielégítésére a helyszínen, vagyis Medgyesegyházán, Gyár-u. 66 sz. alatt 1908. évi május hó 11. napjának d. e. 9 órájára kitűzött nyilvános árverésen a leg- többet ígérőnek készpénzfizetés mellett becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingókat mások is le és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. év LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Aradon, 1908. évi április hó 27. napján.

Najmányi Béla,
bíró végrehajtó.

1922

Hirdetmény.

Az „Amerikai szőlőtelep-szövetkezet Aradhegyalján“ cég alatt Aradon 1885. évi augusztus hó 20-án alakult szövetkezet folyó 1908. április hó 30-án tartott közgyűlése elhatározta, hogy azon idő eltelté folytán, melyre a társaság alakult, de azért is, mivel további fennállására nincs szükség, s működése immár több mint egy évtized óta abban hagyatott, — a szövetkezet megszűnik és feloszlik.

Enek folytán az 1875. XXXVII. t.-cikkbe iktatott kereskedelmi törvény 249. §-a értelmében felhivatnak a szövetkezet hitelezői, hogy esetleges követeléseiket jelen hirdetménynek az „Aradi Közlöny“-ben való harmadszori közzétételétől számított hat hó alatt érvényesítsék, mivel ezen határidő elteltével a szövetkezet végleg feloszlik és a kereskedelmi cégjegyzékből töröltetni fog.

Esetleges felvilágosítások a felszámoló-bizottság tagjainál, Bóros Iván tb. főjegyző, Halmay Andor műépítész, dr. Mülek Lajos kir. közjegyző, Péterffy Antal ügyvéd és Szathmáry Gyula ügyvéd, nyug. alispán aradi lakosoknál nyerhetők. Arad, 1908. április 30-án.

1917 A felszámoló bizottság.

Költözők figyelmébe.

Villanyvilágítás, villanycsengő berendezés és javításokat, petroleum lámpák átalakítását gáz és villanyra legolcsóbban, szakszerűen végzem.

Luszterek gáz és villanyra, gyári árban eladok, továbbá Auer égők, izzólámpák, gyöngyójtók és üveg felszerelések. 1485

Diamant Ferencz,

Atzél Péter-utca 2., színház főbejáratával szemben (Bohus-udvarban).

Napernyők

minden színben és fekete óriási választékban, legjutányosabb arak 1881 mellett.

Hoffmann Sándor
Színház-épület.

Dr. Richard-féle hajfestő

fej vagy szálak részére
ártalmatlan és azonnal hat.

10470—1908.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministerium rendelete nyomán ezennel közhirre tesszük, hogy a cs. és kir. közös hadseregbeli hadapródiskoláiban magyar honos ifjak részére fentartott mintegy 300 ingyenes magyar állami hely fog az 1908—1909. iskolai év kezdetén betöltetni.

A felvételre vonatkozó részletes feltételek a városi katonai ügyosztályban betekintheők.

A katonai iskolák bővebb ismertetésére szolgáló „Tájékoztató“ a honvédelmi ministerium segédhivatali főigazgatójától díjmentesen kaphatók.

Arad, 1908. évi április hó 4-én.

A városi tanács.

7583—1908. kh. sz.

Hirdetmény.

Saeckl W. Antal aradi lakos Fa-utca 1. sz. a. telkén egy vám- és műaiom felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. XVII. t.-c. 27. § a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi május hó 11-én d. e. 11 órájára kitűztetik, a melyre az érdekeltek ezuton is meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi május hó 11-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekintheők s a netáni észrevételek irásban ugyanott, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem említettnek, s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adadni.

Arad, 1908. évi április hó 29-én.

Sarlot,
főkapitány.

197—1908. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 150 drb. irodai portörölő ruha és 150 drb. törölköző szállítása iránt folyó évi május hó 18-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Ajánlatba kizárólag hazai iparcikkek hozhatók.

Bánatpénzüll leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénzárba.

Az árlejtésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó letéti jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104. sz. szobában az árlejtést megelőzőleg is megtekintheők, a hivatalos órák alatt.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1908. évi május hó 4-én tartott üléséből.

Gazdasági szék.

Telefon 848. sz.

Jégszekrények.

Legujabb amerikai rendszer, magyar szabadalom bej.

Jégtartány vasrácsból és sodronyhálóból

Jéggel együtt

csekély havi részletfizetésre kaphatók:

Husserl Manó

bádogosnál

1767

Arad, zsidó-templom épület.